

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי
ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת ויקרא תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

שבת. פרק ראשון – יציאות השבת דף עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

1 **ששמע** השומע וטעה בו ומאורו משום כלים המאזילים על המת – פי בקונטרס:
2 טמאורו לאכור טומאת ערב משום דנגע בכלים המאזילים, שוק טמאין טומאת
3 ז', כדן דנגוע בטמא דאן דטמא טומאת ערב מאוריותא. וקשה למה למע טמא וחד
4 כסר שטמאורו טומאת ז' כדן דרבך פטוש הוא שאדם עובד בטמא דאן טמא טומאת
5 ערב ועוד: דמן תורה האיכר טמא טומאת ז'
6 משום טומאת בחורים, ודיקבך בדיקבך בחורים
7 טמא ז' מדארייא, כדאמר רבי' דפי' ר' ז' (דף לו'
8 ושם), ואפילו בחורים על ידי טמא אלא טומאת
9 ז', כדמוכח ברש אילנות (פי' מרג' לכך נראה
10 שטמאורו לאכור טומאת ז' משום טומאת
11 בחורים, והשומע טעה – לפי שאינו פטוש כ"כ
12 דין טומאת בחורים, והיה סבור דמשום אהל
13 טמאורו, כיון שיש בחיפה שפת, לכך שנה' כל
14 המטללין מביאין טומאת לטמא כל אשר תחתיו
15 משום אהל, מביח המרדעי.
16 **אמר** רבי עקיבא: "אני אתקן שיהו דברי
17 חכמים קיימין שיהו דברי
18 מביאין טומאה על האדם והוא נשאל עובי
19 המרדעי" – משום אהל לטמא טומאת שבעה –
20 אפי' היכא אלא שייך טומאת בחורים, כיון שיש
21 סודר מפקסין בן המרדעי לבטיח, המהודד טמא
22 טומאת שבעה משום חברים, היינו "חבורי אדם
23 במו", האדם אינו טמא אפי' מדרבנן אלא
24 טומאת ערב דטמא מדאורייתא כדמוכח בפ' ז'
25 מניין (ביר דב' רשם) דיוח טמא אדם טמא
26 טומאת ז' משום אהל, שלא יטעו אותם שאין
27 יודעים דין טומאת בחורים, ואימור טמא
28 טומאת ערב, משום אהל, כיון שיש בחיפה שפת
29 א"כ אתי לממר שאין באהל אלא טומאת ערב
30 לכך גזר שיהו טמא ז', באדם המטמא באהל
31 שלא חסדיק, אפילו אהל מפקס בינו לבין המרדעי
32 על שיש חברים, וזהו אהל אדם כדפי' או דמי
33 או יורה, ואפי' אם המטללין פטושי כל עין
34 שאינן בני קבול, טומאה, דלא שייכא בהם
35 טומאת בחורים, ודוקבך לבטיח המרדעי שיש
36 בחיפה שפת, אבל בפחות מכן – ליכא למטעי
37 כלל שהיה אהל, או על פי שלא ידע
38 טומאת בחורים – לא יטעו, אהל אדם טמא:
39 **ועל** שאר אדם וכלים בפתוח טפה – כיון
40 דליכא בתן שום טומאת בחורים – בני אהל
41 חשוב, כבשאר דברים, ואיני' למה טמאורו ז'
42 משום בחורים לך טרפו, והא מרדעי פטושי כל
43 עין הוא ולא מקבל טומאה ודא ע"כ איך שאין הדרבן בתך המרדעי, שאם יש דרבן בתוכו
44 היה טמא אפילו בכל שהוא כל מה שתחתיו, דרבי היה דא חלל, אפי' ע"י אהל
45 כדמוכח ברש אילנות, וכל הפסוק ד' בחולל רבי' דרשנין ליה בטומאת אהל בגזיר' פי' כ"ב'
46 (דף נגז) ואורית: דחשיב בית קבול מקום שנותנין דרבין במרדעי, ולא חיי בית קבול העשוי
47 למלאות – שאין קובעין אותו שם, אלא ענינים מניינין וענינים מסיידין, וכן מוכח במסכת
48 כלים, דחשיב בית קבול, דהתן המרדעי על יד אחרים ותרן, והא דתן פס' אהל (משנה
49 ז') כוש שבלע צינורא, ומלמד שבלע דרבין בו, וזו דהוריים נבמסר לאלה – נבמסר ז' דרבין
50 עין הוא ולא מקבל טומאה ודא ע"כ איך שאין הדרבן בתך המרדעי, שאם יש דרבן בתוכו
51 היה טמא אפילו בכל שהוא כל מה שתחתיו, דרבי היה דא חלל, אפי' ע"י אהל
52 כדמוכח ברש אילנות, וכל הפסוק ד' בחולל רבי' דרשנין ליה בטומאת אהל בגזיר' פי' כ"ב'
53 (דף נגז) ואורית: דחשיב בית קבול מקום שנותנין דרבין במרדעי, ולא חיי בית קבול העשוי
54 למלאות – שאין קובעין אותו שם, אלא ענינים מניינין וענינים מסיידין, וכן מוכח במסכת
55 כלים, דחשיב בית קבול, דהתן המרדעי על יד אחרים ותרן, והא דתן פס' אהל (משנה
56 ז') כוש שבלע צינורא, ומלמד שבלע דרבין בו, וזו דהוריים נבמסר לאלה – נבמסר ז' דרבין

1 **אקפח את בני**. מוציע היה על תורה המשתכחות. ומקלל את עצמו: **אקפח**, אקברם,
2 לשון חתוך וקצור: **ששמע השומע**, כששקלה השאלה על ידי מעשה בבית
3 המדרש, ושמע שטמאורו, וטעה ולא ידע משום מה טמאורו, הם טמאין את המרדעי
4 משום כלים המאזילים על המת, שהיה יעצמו המאזיל – טמא בכל שיהו, ולא
5 בעינו פותח טפה אלא לשויה אהל להקביא
6 טומאה תחת ראשו השני, להקביא טומאה על
7 אחרים. **אלך לגבי דיהדי** – בכל שיהו.
8 וטמאורו לאכור טומאת ערב, משום שבע
9 באותו כלי שהוא בא הטומאה, וזה עונש בו
10 ראשון, והשומע טעה לומר שעשאוורו
11 לאכור את הטומאה, לטמא ז' ולטען להקביא:
12 **אני אתקן שיהו דברי חכמים**, שאומרים
13 "עובי המרדעי מביא טומאה קיימין, יש דבר
14 שמביאין עליו טומאה ממש לשעון הקדיה
15 מדבריהם, נגון על האדם והשאן שטמא בו"
16 טומאת טמא על התורה – גזרו עליו עובי
17 המרדעי משום טומאת אהל מדבריהם,
18 גזירה הקפוי משום עובי, כדון דטמאית ליה
19 על קרקע טומאה דאורייתא לאצרכייה
20 הקרב שמש, והוא לא נגע במת – כסבור
21 שששום אהל, אלא טמא, ומשום שיש
22 בחיפה שפת, וכיון דלא טמאית ליה טומאת
23 ז', אתי לממר באהל גמור נמי טומאת ערב,
24 אכל שאר אדם וכלים שאין נוגעין בו ואין
25 עקלין לטמאן כלל – אין מביאין שום טומאה
26 אלא בפתוח טפה, וזו מלתייהו ודבון פריש:
27 **ואי' נרסיקן**, מרדעי שאמרי, דמביא את
28 הטומאה על גושא קטנא שקנא מדבריהם:
29 **אין בעבדי שפה**, דאם בן דתי אהל דאורייתא:
30 **ול' טרפו**, דאמר לא גזר שום גזירה אלא
31 בתין תורה, דלא טמאורו כלל טומאת ערב
32 משום מניע, בציר לזו יד: **גזלת חובות** כ"ו'
33 ובאידך, דמניין כלים: **קבר ליה**, ר' טרפו כ"ר
34 מאיר, והקשיב ליה בירך דבר, ואפיק היא
35 ועליל דהבנת מותים: **מפני מה** גזרינן
36 בקהילה, מפני מה אתה מצריך לבצור בכלים
37 טהורים, דאורייתא "חובשי", ואין אנה.
38 מרדעי מלמסוק אותם בכלים טהורים: **יגמם**
39 לבית המדרש: **והוציא אל יצא**, לפי שיהו
40 רוצין לעמוד במקנן: **קשה**, לפי שההלל נשיא
41 ונקונון: **גזרו שפאי** והלל ולא קבלו מציניהו,
42 **ואתו תלמידיהו וגזרו**, וקבלו מציניהו: **מ"ט**
43 הוקשה, דא לא נקא ליה כהדיא משק דנפיק וקאול לאיביה: **קפוזת** מנאות.
44 דאיתא טומאת הקבל, ומוחשבה ליה למשקח להכשיר, והאילו וטומאתו ודבשו
45 באחת: **הניחא למן דאמר**, לא דקנא דהכא: **הושב משקח**, להכשיר אובל שבתובו,
46 ואף על גב דלא אחשיבה הוא: **מוחשבות**, כיון דלא אול לאיכוה – ניקא ליה
47 ליציאתו: **השכיבות**, שגבולות הנושבות זו את זו, וכשבא לתפרין – סקטת המשקה
48 עליהן, וכיון דעבר בדיים ולא אפשר כל חסוקה – מכשר:

שבת. פרק ראשון – יציאות השבת דף יח עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
רש"י

קט

1 אבל בשבט אסור פרוש שבו יום כ"ד – בתלוש, אבל במחזור אסור, ובעיר אחרת, כן
2 בתלוש כן במחזור – מותר. אמר רש"י כן כהנא רבי אחא: כשבת ואבאל ובע"ז –
3 הלכה כר"ש כן אלוהי. ורבינו עם נמי, כשנתא את ביתו – לא סמך על השבתה, ולא רצה
4 להתיר: ומיהו בשדה מותר כרשב"ג, בדשדה גירולת לעשות באריסטו ולא בשבירות ולא
5 לעשות. ולוי תוספתא אמר לוי כן גמלייא, אמר לוי תוספתא.
6 אל אמר "ועשה למחר" – א"כ היה כשכור יום.
7 אלא: תעשה לבשרה. ואל וביא לו כי כילו,
8 וזרע נסכסב בשבת אסור לזכוב בשבת. דאמר
9 לקמן (קכב). גוי שהולך נר בשביל ישראל –
10 אסור להשתמש לאורה (תוספתא ישימ):
11 **אבל** זר דלאו בר גיבול הוא – וזאת דאמר
12 ביבמה מרזיקין (לקמן דף קכ ושם) כל
13 השטונען יפס ליהו, איבעיא להו לנבל או לעשין?
14 כן דוקא גיבול. אלא האי גיבול – היינו עירוב
15 בעלמא. ולא אמרוהו יז, וטרומן, דאמר פפר
16 בתרא (דף קנה ושם) דלאו בר גיבול הוא,
17 וקאמר הנהר ר"ז סביב יתורה: איני חייב עד
18 שיבטל יז"ל. דהתם לביב קמח קאמר, דאיני בר
19 גיבול. אבל בר גיבול הוא טפי מדיו, ולהכי לא
20 מייחזי מניה הכא אדיו, ומכאן קשה על הפגשר
21 קאא דאמר בביצה פפרק "ומביא" (דף רל ושם)
22 קטנא שרי – היינו כשנתחנן מיים לתובו לשרוק
23 התנו סבכי, הואיל ולא בר גיבול הוא. והבא
24 משמע אדירבס, ומדיד ולא בר גיבול הוא –
25 שחיב טפי. אלא שי לפרש "שטנא שרי" – כלא
26 מיים. לשרוק התור סביבו. וקמל: ולא גורזין
27 שטנא גיבול בריט:
28 **ומתראתא** הודלת כל השבת כולה – ואם
29 תאמר: תא דאמר פפרק "שנתוה שריצים" (לקמן
30 דף קת) שרוזין קולורין מעיש, ומנה תחת העין
31 בשבת: וא"כ כשבת נמי שרי להניח – דיש לומר:
32 ולקמן שרי בראי בארז, וביא ארני מניח ברהי –
33 לרפאה אלא תחת העין לתענה, וליכא למיחז
34 לשרוקא טעמייה. והבא – גיבול דלא לרפאה
35 וליכא שריא אלא מערע שבת.
36 **אונין** של פשתן מאי טעמא שרו – דא
37 דנקט אונן טפי מדיו ומטעניו ורשב"ג
38 – משום דהתם פשיטא דליכא מעשה כלל,
39 באונין התור עשה קנת מעשה כשנתחמוס.
40 ועד, דבתרא לא הוסיף כלל, אבל בני אונן הוסיף
41 התור:
42 **ולימא** מן משום שביתת כלים ואם תאמר:
43 למאי דמסיק "מאן תנא שביתת כלים
44 דאורייתא" בי"ש מאי פריך רב יוסף. ולימא נר
45 משום שביתת כלים כיון אינו יותר טוב כמו
46 שפמשר רבה שמשמע תקיל, ואתי כביד –
47 ידל: ולא סבייא ליה כרס יוסף טעמא דהשעת
48 מקול כלל, ומסתברא ליה טפי לאוקמה כביש
49 השום שביתת כלים. ותיא דרבה כיון דרשב"ג
50 דביט שטנא לאו משום שביתת כלים הוא. אלא
51 כרס דטעמא ברוזין דילמא אתי ליה לרבה נמי טעמא דרבי משום
52 שביתת כלים – למה דרבי רב יוסף פריבא בריהויא. ודא מניח יז אסרתי בת שטנא
53 משום שביתת כלים ועד, דאמר לקמן (דף יט). וזי את עביד לוד בשבת חייב חטאת גזר
54 בית שטנא: ע"כ חשבה. שטנא דביט שטנא משום גזירה. ולא משום שביתת כלים. ויהי
55 ולרב יוסף לא תקשה אמאי ולא אסרי יז שטנא טענתא משום שביתת כלים – דהתם
56 תיא מניילא טפי מכל תרן דמתניחין, ואם תאמר לרבה, כן ברייתא בשביתת כלים – אמר
57 תרמייה – דיש לומר: דרבה סבר ברייתא דשביתת כלים בית שטנא: וזיאת, ודא רבבי
58 מעשה. אבל היכא ולא עביד מעשה בי תרן מדני – טעמייהו משום גזירה. ומצד
59 דמתני' ודא וקוקי:
60 **והשתא** דאמר רב אושעיה האי מני ב"ש היא אמר ר"ה להלכתא כרב יוסף, דמוק
61 ברייתא אונן: דהא בר אושעיא קאי כותיה. ולפ"ז ירוחם מורחם, ולדריה כ"ה שרי אפי' היכא דקעביד מעשה, ולא חייב להשתמע קול. ולא נראה ר"ה אושעיא לא מוק
לה

1 עם השמש. בעוד החמה וזוהי: ל"ל. לכן, שהוא קשה לכבש, ופרך ג' ימים. ומתחילין
2 על ענין כביש: שמוענין. את הימים בקורות בית הבר, ואת העינים בעיגולי הגת.
3 שלא היו עוצרין אותן בגלגל כמו שלטן. אלא טוענין אותן בקורות כבדו. וזני דנת
4 קרי עיגולי, שהיו דפי עבין עשין בעיגולי. ושרון שטוענין אותן מבעוד יום,
5 ודמשקתה הולך וכן כל השבת. בבגמרא (דף
6 ט) פרה: מאי ענא קלא פלגיני ב"ש כנאי?
7 ומפרש: משום דאי נמי עביד לוד בשבת –
8 ליכא חיוב חטאת. וכי אקרי חטאת יומים
9 וענינם אב מלאכה. בפ' "חביה שנשברה"
10 (לקמן דף קמז) – זני מילי בותים וענינם
11 שלא רישקו מבעוד יום, וזהו לוד מפרק דבר
12 ממשאו הנדל בתוכו, והיא הודקה לוד. אבל
13 הכא – אין נותנין קורה על גבי חמים עד
14 שנותנין תחלה בריחים, וכן ענינם מוקרי
15 אותן תחלה בגיל. ובלאו קורה נמי חזק
16 נפיק ממילא, אלא דלא נפיק שפיר בי השתא,
17 ולא דמי לרש"י: "גמ' מאי ענא בכלולו כי לו"
18 כל הכא. אלא לקמן מנשה "ושרון שטוענין":
19 מאן תנא תנית מים לריו. ואפי' שלא גיבול
20 הינו – זו היא שריקין, והני לשיה יודיה
21 בכתי, ומייחבי משום לש. דאך מהני ליכא
22 גבול. ואפילו בה מבעוד יום. מכלל דבשבת
23 חייב השתא הוא: האחות חייב. משום לש.
24 שזדא אב מלאכה: אפי'. לאו בר גיבול הוא.
25 ע"ש. בר גיבול הוא לטיט של פתן. ותיא
26 תרתי מתניתא. תרא דאפר תורא דעפר: ט"ד
27 ג"י תרי' "ומעשה". וזאת תניא ר' יוחאי. לרס
28 תנא רבי אשימא. וזאת מייחדי תנא לרס
29 בלשון אפי'. פוחתיק. עשין נגד קטן
30 משפט דמעין לקטן: מוקרי' לבהה ומני'
31 בשמים ותוני על גהאש והוא הכתובים
32 שיהי' ריקן נותף: תעתי תחת כלי כסא.
33 שמצירין בהם פרוחם וגורחם בחרט. ומעשין
34 בגפרית כן משחיות וריחות. וקורין גפילי:
35 קיחוי. ומתבטלת שקורין חטאת.
36 רשיה: פריחים של פים. וכ"ש בריחם של יד'
37 של מור, דאדם מעוזה על שביתת בתמחו:
38 שפחטנו מבעוד יום. מפני שמשמעם כלי.
39 תקיל, ואושש מילתא בשבת. ואיכא וזקתא:
40 לריבות שביתת כלים. דכתיב לעיל מיה'
41 למען יתח שורך ותמרוד' וכו'. והשתא
42 דאמרת בית הלל אתי להו שביתת כלים.
43 דתא על כרדוף האי מתניתא בית הלל.
44 מרזיקי בתנא. וקמני דרתיים אסור – משום
45 שביתת כלים: מוקרי' וקרייתא אפי' שרי.
46 ודה לכל תרן מדני, וזרי המומר מונח
47 בעירקסקאות – ומכאן כלי עשה מלאכה: אל'
48 קא עביד תפלי שום מעשה. אלא מונח על
49 הארץ כן בתוכו. קצו דרתיים עביד מעשה.
50 ולביש, כיון דמוחקי בגוה – היינו מעשה
51 יליה: וזקתו קא עביד מעשה. שפוחי נקשר ותופס העוף. וכן יקשר שפושטים
52 לחות אלוהין ברגלים. שמוענין בו קופין ומתחבר פאילו ולוח: כליה. וכה שקורין
53 אימריא. שהן בולעו ומחזקו, וחבלי אינו נו מפקוטו: וקארי'. שנושין סלים. פיה
54 וכן רנב ופיה השני קצו מאר, תנדב (ס"א ותקיה) נכנס עם ומוציא ראשו בפי הקצו'
55 ואין גופו יכול לזאת, ומכאן להחזיר ראשו לפנים ראשי קרומות נכנסין לו תחת
56 לחו. והשתא לא עביד מעשה: וקרי' דאמרת ב"ש א"ה. ותיא דרתיים ב"ש.
57 וב"ש לא שני לוד בן היכא דקעביד כלי מעשה בן היכא דלא עביד, דתא אקרי באונין
58 דמתני'. וכין דלא היא א

מגמר

שבת. פרק ראשון - יציאות השבת דף עמוד ב - מותר מהדורות "אבן ישראל - (שטינדלץ)" הוספת

1 לה כביש. אלא השי"ס הוא יקאמר הכי: את מני - ביש הוא, אליבא דרב יוסף דמוקי לה
2 משום שבינת כלים. אבל לרב אשעאי מעינן ליתניר דמוקי לה כביה, ואית ליה השמעת
3 קול כרבה. וכן פסק ר'ת: טעמא דריחים. מקויל השמעת קול. ואתי כביה. ועוד: דסוגיא
4 דלמקן לא מיתוקאבא אלא כרבה. כתיב. וקול כרב אשעאי. דמאן תא שבינת כלים -
5 בית משאי היא. ומתור להשאל כלים עילי, וקול
6 ליתש במה עינשה בו דמי מלאכה. אבל דמדתו
7 - אסור להשאל, דשבינת דבינתו עילי
8 דאורייתא: **ולבית**, ושבא אף על גב דלא
9 קעביר מעשה וכו' - השתא טעמא דרבש
10 משום שבינת כלים, ותר' ג' בבית מקרייתא א"ר
11 שרין דיו טעמא וכו' ומעושה - הוה משום
12 שבינת כלים, ומבנה השתרות מתבבין
13 ומבא שדליה עשה המלאכה, אבל "מכורין
14 לגוי ועודת לעבדן וכלים לבוסב" - לא הוי
15 משום שבינת כלים. ובמה השתרות מתבבין
16 אן העיר עשה המלאכה, אלא הארע המבד
17 עשה המלאכה. וכן בגד התכלין הארע
18 המלבט עשה המלאכה. אלא טעמא דאסור כי
19 שמאי משום דמיתלק בשלוחו. ולחכי נמי מומב
20 וגרית דמוקי בתמון ומבא ארבעא, אף על גב
21 שדבליה עליונים מתפרשים וכו' - לא שייך
22 שבינת כלים, "דפרושי" שדלי שאין המלאכה
23 נעשה בו - אן תבן משום שבינת כלים:
24 **דמפקרא** לזו אפקרי - אע"ג דאסור
25 בנדה (דף מה) דבדען דפקר
26 בפני ג' הבא אל בעינן, דמסמא מפקר לזו.
27 ואל לסמוך על זה להחשיב רוב גוי ולחפור -
28 דבא שאני משום דלא אפשר בנין אבן, ועוד
29 שאן הדבר מפורסם: **לא** ימלא נחומים כר -
30 כדמסקי: גויה שמה חתנה. שאני שיש שות
31 הרבה לחתנים חישש שמא יעטן, לפי
32 שריגלים לחתם על אש רפה. ודא הוה לחתון -
33 **גוירא** שמה חתנה - ואם חתמה מעיקרא דלא
34 ידע את טעמא, תקשי ליה מתיי' דבשל בעל
35 וכו' ודחתה ויש לומר: דחתם על שפיר וכו'
36 טעמא משום "שמה חתנה" - שאן דבר מפורס
37 ביה לגמלים:
38 **דילמא** מניס בה - והוי זובע: **ביורה**
39 עקרי נורמה - ואן לזעש שמא יגלה
40 ויניס, שאן הדר' להניס במד לחתון. ועוד: דשמא
41 מדרוק טפי: **בשיל** ולא בשיל אסור - צ"ל
42 דלא הוי מנאכל בן דרוסאי. ודא הוי מנאכל בן
43 דרוסאי - שרי להשהוה על גבי כירה, אנפי
44 שאינה גרופה וקוטמה:
45 **הא** בישרא גורדיא ושריק - מפרש בדג
46 ומכאן ויולק איירי בעלי. וכן משמע
47 מדמתיי' עלה "איך צולין בשר בעל וכו',
48 ולמקן מפרקן נמי מיתי' לה אימשלשילם את
49 הפסח, ולחכי: בראח ולא שריק - אסור אפי'
50 בדיא, כיון דמתיי' בעלי - ראו לאוכלה, ואתי
51 לחתני: **התם** כבשרא אגומרי. וא"ל לרב
52 אשי שדרי בראח ולא שריק, ולא אסור לרב
53 כשרא אגומרי, תקשי ליה מתיי' דראן נתונן

1 מוקרי ונפרית מ"ט שרי. הא מניח בכלים: גנן דקנין מוקרי ונפרית בארעא. ולא
2 בכלי: גינת. ושהשרי כחוכו, ואפי' אשך לשפכו לארץ, והשערוך נשורין לה השבת
3 יותר מחי ימים, והשבת בקבל. וכן נר הולוק בשבת. וכן קודרה שעל גבי כירה שאי
4 אפשר שלא תצטמק בשבת. וכן שפור המזקק כחגור. דבתי' (דף יט) "משלשין את
5 הפסח", וקל פליגי ז' **בדפוס** לזו.
6 לללים, ושבו אנו מצודה על שביתתן:
7 עסיות ותרומתן. מיני קטניות, וצריבין
8 בישראל: ותיי: **בבדי** קנישע. ודרי שלא יתקן
9 ממלאכת שבת: ויתקן בגמלים. למחר
10 בישראל: סליק ביה קטריא. של עצים.
11 ומשור: הבגדים. ועינן העצים קשה להם, וכן
12 בגפריית: לא פלי. משעת ש' חגור, וליכא
13 למגור שפא קתה בגמלים: למחר. שפא
14 ויתקן בגמלים: עקודת. מעל האור: מניס.
15 חתמה גיה, ומבושל הוי בישראל וכו'.
16 מכוסה בכיסה שלה, וטוחה ביט קביב.
17 דכולי' דאי לא קרתי, ומדרי: **והשתא דאפי'**
18 **פי**. ודנתת קודרה לא אסורא אלא משום
19 תתייה: **האי קרד** התייא שפיר דמי.
20 להשתותה לבתחלה מבעוד יום בתורה, והיא
21 מתבשלת כל הלילה. ודאי חיתקא לאו
22 אדאקע למקבלה לאורחא אגוח' התם.
23 ומשום למחר - לא אתי לחתנה, שפיר יש לה
24 שהות גדול. וקל דמי לעסיות ותרומין
25 שאין לה להלילה ויהיו י' לזן: **ובשיל שפיר**
26 דמי. מבושלת כל פקרה - שפיר דמי להתיקה.
27 דלא עגי חתנה: **שרא** ביה **רביא** קמי' דלא
28 דעתיה למקבלה לאורחא: **גוירא**. קמי' דלא
29 ידאי: שריי. פי התמור ביטס כביס, אנו
30 מוכן לחתנה: **בריא**. אלא גודל לא שקיא
31 ליה, וקא ואתי לגלויי פי התמור לישול כביסו
32 לחתנה: **דגריא** וקא שריק. איכא קרד
33 לאסוקא חרדא לחתניא: **בבשרא** אגומרי.
34 שאינו בתורה. דאפילו כביס ליכא, ומוכן
35 להפסח בו ולחתנה: **לא** וקאלי. שקא -
36 דבר החורר בעין. הלאה: **ב** דבר הניתן
37 לחוצות: **אלא** כ"י שיעי. הנכרי לביתו
38 מביש וים. ואע"ג דבכרייה קטרה - מתמירין
39 כביש דמיתלק בשלוחו: **בית** הפסח לחתנה.
40 של עיר אחרת שבחבר דר' שם. שפירי יבול
41 להניחו שם: **שפחה** ביתו. של ישראל: **הן**
42 דברי בו'. לא בא ר"ע לחלוק על ביה. אלא
43 לחלוק על תנא בן מן הלכותא שאמר אליבא
44 דביה: **לבית** הסמון לחתנה. ובא ר"ע למחר.
45 לא אקרו ביה בן, אלא בו':
46 **בוחה**

שיעו' לביתו. וביה אומרים: כ"י שיעו' לבית הפסח לחתנה. רבי עקיבא אומר: כ"י שיעו' מפתח ביתו. א"ר יוסי בר' יהודה: הן הן דברי רבי עקיבא. הן הן דברי בית הלל, לא בא רבי עקיבא אלא לפרש דברי ב"ה. ת"ר בש"א: לא ימכור אדם חמצו לגוי אלא אם בן יודע בו שיעי' לקדם הפסח, דברי ב"ש. ובית הלל אומרים: כל זמן ששומר לאוכלו מותר למכרו, רבי יהודה אומר: כוחה

הפת ביתו התמור" (דף יט). ועוד: ודאשאל את הפסח (א) אמרי: מאי טעמא משום דבני חברה וריון הן, כדפרש לקמן (דף כ). ודא בלא הכי נמי שרי ויש לומר: דמתיי' שדחנור פתח, ודוי כבישרא אמרי (א) ודא הלכה כרב אשי בתאי לישא דשרי בראח ולא שריק. דסוגיא דלעיל דקאמר: כיון דקשי ליה וקא לא מגלה ליה לא אתיה בוחתי. וכן סוגיא דלמקמן י' בני חברה וריון הם, ומשום דאשאל אתה מתיי' פי: וקשי ליה וקא. והאי לא מנתח. ולרב אשי אפי' זכאן דלא קשי ליה וקא שרי: **ולא** שאלנו בו אלא כדי שיעי' לביתו - לא מתיי' בכלים דאסור לכ"ש משום שבינת כלים. דאפילו כרביעי בא בחמישי נמי. אלא כגון הלוק ושאר דברים. וטעמא משום הדמצא. וטראה בשלוחו כתיב:

שבת פרק ראשון - יציאות השבת דף טי עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

1 בוקח הבבלי. נותנין בו חמין בראמרין ביאלו עוברין, ואינו עשוי לאכול יחד ואלו
2 לטובו בו, ואינו קלה דעו מן מרובה: שלשים יום. משמתחילין לדרוש בהלכות הפסח
3 קלה אהרית פסח עילוי: פלב רמי עליה לזוני: לא יעשירי אדם כפילו לעשות ברוך
4 מלאכה בשבת, ונראה שמשכרו לו לעורך השבת: שלא נמצא כתב ידו. שלא
5 וליכנס בשבת. אמר אבי מן קצין לו רביס.

6 דבון קוצין לו דמים - בדידה קורה. ובש
7 לא מרוב דקצין, דאפילו בקצין פלוגי, דקא
8 לא עדיק ממוכר ומשאל ונתון מתמן. אלא
9 מילתא דבה אשמעינן, דברלא קוצין לא
10 פלוגי דאסור: לביית. של מי שנשתלח לו:
11 לבית הפסוק. לחומת העיר נשתלח שם
12 והלא קצין ואנאי אסור ביה אתינה פרו
13 לעלו וקא אפרת רישא און משלחין. אביס
14 קוצין: דואר. שלחו העיר, ולו גרילין שלוח
15 איגרות: שכתב אבותא משלחין בלא קוצין.
16 בבדי שגיגי השלימי - למר - לבית הדואר
17 ולמר - לבית הסמוך לחומת. וירשא דאן
18 משלחין - בלא קוצין כלל, דלא קביע בכתוב.
19 ואם לא ימצאנו יתא פרוך לילך אחריז
20 בשבת: מפלגינן. מפרשינן מן הדקשה לם.
21 וחדו לשון הפלגותו ספקיה. על שם שפולגי
22 עצמו מן הישוב. ומורישו יעקב שמעתי
23 בעירובין. שאמצינו של ים נקרא פלוגס.
24 ואף בלשון לעז פלוגס: ופסק. עם הנכרי עמ'
25 לשבות, ואין פרוך לשבות: ומצור לצידן. און
26 אלא מהלך יום, וכעש יהי שם יום השוק
27 בדאמרנן פסחוסים בקיטוס שהגורו (שם):
28 ויבדקיהו לערנו כו'. ונפקא מניה לשבת
29 הובסי: לקציא. כובסי: בעת עילוי.
30 משכר כביסו: ככר קדמין רבון. שלמונו
31 שהלכנום קשים לבסוף יותר מן הצבועים:
32 לישתחיה. יתבוננו בחינתו ובחיותו: דקצי.
33 ברוחין: דאינו פסילא. כגון משקן היללו
34 שחסיטיס מאליות. ולבדל שיתחיל מבידול
35 יום: כורס. ענינם בתחילתן כשתן קוסם.
36 מוציא מהן משקן לטוב לו בשיר. לפי שהוא
37 חקן וקרוב לתחמיין: כלילות. שכולין אכלים
38 בלילי בדי פרוך. מרסקו ותוענן שאנסי
39 ומשקש זב מןו ומטפל לו: גבור. מאור
40 שרסקו ודברנס כובדו - יעיינס בבלים וירצא
41 ממצעון. ומתקא לכתחילה: לא

30 **כבר קדמין רבנן אמר אביי: האי מאן דיהיב מנא לקציא - במשחא ניתיב ליה, ובמשחא**
31 **ישקול מניה. דאי טפי - אפסדיה, דמתחיה, ואי בעיר - אפסדיה, דכווציה. וישין אלו ואלו**
32 **שועטנין בוי." מאי שגא מוהיה דגורו פרו ב"ש, ומ"ש קורות בית הכבד ועוגילי הגת דלא גזרו?**
33 **הגך דאי עביד ליהו בשבת - מיתייב חפאת - גזרו פרו ב"ש ע"ש ע"ש חשבה, קורות בית**
34 **הכבד ועוגילי הגת דאי עביד ליהו בשבת לא מיתייב חפאת - לא גזרו. מאן תנא דכל מידי**
35 **דאתי ממלא שפור דמי? - אמר רבי יוסי (בר) תנינא: רבי ישמעאל הוא. דתנן: השום והבבאר**
36 **והקלילות שרסקן מענדו יום, רבי ישמעאל אומר: יגמור משתחשף, ורבי עקיבא אומר:**
לא

ק"ג

1 **נותנין** מוונות לגי בחצו - בשבת אפילו לבי. דרגיל לאכול מיד. ודוקא מוונת. אבל
2 שאר חפצים - אסורים אפילו לביה. דלא שרי ביה אלא בעיש. אבל בשבת. לא.
3 ואי: ואנאי נותנין מוונות לגי בשבת: דאן דאין מוונותיהן עליון. כדאמרין דבא ובפי'
4 דביעה (דף כא) ומציאי אני את הגוי שמונותהן עליון. ליתסור כדאמרין מן מות כפראי
5 (דף קנה) דאסור לטרוח בשבת מן מוונות עליון.

6 חד - משום דאין מוונותיהן עליון. ד"ה היל למסור
7 בניו ויש לומר: דאן דמפרסינן עיש גייע עם עמי
8 שיראל משום דרבי שלום ארמיס כעז מוונותיה
9 עליון לענן איסור טרוח שבת דרבנן אבל
10 לענן עשיית מלאכה בריט דהוי איסור דאורייתא
11 לא חשיב מוונותיהן עליון:
12 כתוב בא"ש: שפי' את הלוי ושלח לחודאי א בריט
13 שישלח לו מנינו. ואם לא ישלח לו - ימות. והני
14 היה מרוחק בעירו. והמיר לשלוח לו ע"י גוי משום
15 שיראל שלום. ושלח אלו רבינו שמעון החריז לו.
16 אבל לא ע"י ישראל. ולהר יצחק נראה דהוא
17 דהיינו בשבת אלא היה הענין כך. שדעה שריי
18 דרבי שלום כגון שדעה רבינו אלם - נראה שמתור
19 לשלוח לו על ידי גוי, לדיחן דלית לן השתא
20 רשת דרבנא דאורייתא (חסי) ושינוס:

21 **לא** יכשר - אין לפרש משום שבתית כלים
22 ויבשר. וא"כ - איאי ברביעי ובחמישי נמי.
23 אלא כבה' הוא, דלית ליה שבתית כלים, או
24 בחלקו ושלית וכיצא כהן איירי דלא שייך
25 וכו'. ויבשר. ואסור לפי שראה נטול שבר
26 שבת אף על פי שמשיכרו יחד חדש או שבע
27 דאם משכירו ליום אפילו ברביעי ובחמישי נמי.
28 כדמעטע כסוף יחודיכ' (דף קה עב) בני שובר
29 פועלים על עמ' אחר או טבוע. ודוקא לטוהרו,
30 דמאזיז נטול שבת. אבל שאלה - שריא:
31 **אלא** אם כן קוצין לו דמים - מתני' נמי
32 ותנינן כלים לכוונס עורות לעבון
33 איירי נמי בקוביא. והא דפרין 'והלא קוצין -
34 לכה פירו:

35 **אין** מפלגינן בספנה - אפילו חותם התחום
36 אסור משום שט. כדמוכח בפ' תולין
37 (לקמן קלט ושם) בני הווא שורבא מדרבנן
38 דאמר: למתני בעינא. ואייל לאידך גיסא ושמר
39 הווא שמעמ דחק התחום דהוי אפייה - בלא
40 הרעמה אסור.
41 **היום** והבוסר והמליצות - למאי דקאמר
42 ברש' רביית' היתית' ללקמן (קמנ) מרודם
43 בזמניו לר' יהודה בשאר פירות. ומייתי מדרגאי:
44 שחסינן פסיעתא(א) ועורדין. אבל אל ברומנס.
45 יציל דשום ובושר יותר עשוי למשקן מפענין
46 ועורדין. והנה מוסק דתרידין, אציג דלאו
47 בני חסיה נגרו - הוואיל ואתפשטוהו היל
48 משקין, ולפי' הוא דקתי' "חוסין פגענים" - לאו
49 כדזשה מורה קאמר. אלא כדתיק בעלמא: רבי'
50 ששמעאל אומר יגמור - פי' אינו פרוך לטלך
51 ותענה סמוך לחשבה. אלא מניח כל השבת.
52 קשה לרי: היכי מוכח דסבר ר' ישמעאל כל

דאתי ממלא, אפי' עביד בשבת - ליכא חיוב טהאת דילמא ר' ישמעאל סבר בבית הלל דשרו אפי' בתוך דלא אתי ממלא. והא דנקט 'ריסקן' - משום ברותא דריעו ועוד חימה דריע'
דאמר 'לא יגמור' - כל ב"ש ולא בבדו נראה לרי' דייגמור" - היינו דייגמור ואלב בשבת. דלא ומי למשקן שבו שאסורין - דגורנין שמתו יסותרו. דבאב אפילו יסותר - ליכא איסור
דאורייתא, משום דאתי ממלא. והשתא מייתי שפור דקסבר ר' ישמעאל כל דאתי ממלא - ש"ד אפילו לבי, כיון דאתי עביד ליה בשבת לא מחייב. וריע' דאמר 'לא יגמור' - לא שריצין
לחסי חשקה, דאין ממלא - אלא - שלא מרוב זיוו משקש שובו, דאסורין אפי' לביה כשאר משקן שבו דאסורין. דחק חסיה נמי דאורייתא אציג דאתי ממלא. אמר ר' יגמור
בידים משתחשף. ולא דמי למנין דלא שרי ביה אלא עינת קורה. אבל בידים לא. דבאב כשאין מוונותיהן דבה. כדאמר בסמוך. והשתא מייתי שפור דבון שרי ר' ישמעאל לסותר
בידים. ולא דמי טאט מוונותיה דבה, איכ' במוונותיה דבה נמי סבר ר' מחייב. ובתר הכי קאמר דלרבי ישמעאל במוונותיה דבה מחייב - ואפי' כשאין מוונותיהן בידים, ולא גזר טאט
מוונותיהן. אלא ברי' לא אתאי, כיון דאסור דאבן שאין מוונותיה דבה טאט מוונותיהן דבה - מכלל מוונותיהן בידים מחייב. ואי' אסור עם חשבה לביש' -

1 **שמן** של בדידן – פיה: המשמירי ביות בית הכר. קשה ליה דמה לו להכיר כאן דין
2 מוקצה ועד: דלמה היה השמן מוקצה? וחזין ירי: ראיא אדלעיל: דקאמר דאם
3 טען כותב מבעד יום, והשמן וד הלכות כל השבת – רב אסור אותו שמן משום מוקצה,
4 דהוי גזל גמור. דמתחית קורות והיעגל שעליו – לא היה ראוי בנין אוקלה, אע"ג
5 דע"כ מן גדיהו; ותבין: על זה שיתב כל השבת.

6 כיון דאין משקן בעולם – האי סמיכה לא מדיי
7 הוא. ודאי גזל גמור. ולא דמי לקרדח היחיא
8 דשרי. וכן משעשש לא חיי אבילה –
9 דחתם כיון דהנשר בעולם – מהני; דע"כ מן
10 מניחה. וכן עידיה גובעת כבר הם בעולם.
11 כוונת אה קטן, שיהיה כדמניעו – מהני; בן
12 מביא. ולא דמי ליתום ענבים שהיה מעבד
13 יום, וכן השום והבסר שריסקן מביערי – דהוה
14 חזו כביערי לאבילה, אבל הוא חזק חזו בן
15 השמשות ואבילה; והנשקה אינו בעולם – דרי
16 גזל גמור, ואסור לרב. ואית ב'כ' לקמן (דף
17 נט) דאמר רב אלא הויה שריא שיהיה
18 לחוותא, מאן לא בפרסיטא – ולא בקבל, לא –
19 בארמייתא וקבלה. והשקת היכי תמיל דדדי
20 פרסיטא? ותא בר אסור גזל הבאו ויש לוטר;
21 דרי: מאן לא בפרסיטא ולא קבלה – מושן
22 ולא השביא ליה, כיון דמעיקרא גביעו
23 והשתא גרעין, אבל הכא שמן הבלוע בותים?
24 כל זמן שלא יתא דוד גזל גמור, ולא דדי
25 בעל משה;

26 **ושמואל שרי** – תימה דבס' פ"ט"ל' ולקמן
27 (ק"ג) אמרי: דהשואאל היה
28 מטלטל גרעני פרסיטא אגב ריפתא, פיה:
29 בשלות כל צרכן, שאין נשאר מן האוכל
30 לעליהם כלל, וכיון דשרי גזל כריש – כלא
31 ריפתא נמי לשרתי; ותירץ ר"ל: דהשואאל
32 ממייה על עצמה היה ביל שיהיה אודם חשוב
33 וכן מוכח סוגיא דהם, דאמר אביי: אי לאו
34 אדום חשוב אנא: ה"ו כריכי דדיוו בר אסור
35 – לטלטל משום מוקצה. תימה דב'כ' במוקצה
36 (לקמן דף קכ"ה) אמרי: דרבכי דדיוו ותי
37 אבילה – סבר לה בר יהודה, ובמוקצה
38 לטלטל – סבר לה בריש, והכא אוסר לטלטל
39 לכריכי דדיוו! ומפשי' ותי דרכי דדיוו ותי
40 מוקצה מחמת מיאוס, כגון גדיים ומתעלות
41 שסוככין בהם גדיים, ושאר גדיים ומתעלות
42 אותם דהם ריקאמר בר במבאקעה לטלטל סבר
43 לה כריש במוקצה שמקצה האדם מדרתו
44 לטעקא, לאוצר שאין בו מיאוס. ולא דאמר בפרק בתרא (דף קנ"ג) דאף בר סבר
45 יודעה; מרכיכי דדיוו דרב אסור – מפשי' רית דגבילה המתבלט בשבת מוקצה מחמת
46 איסור היה. דאכל לביבא אין רואי מחיים, מוקצה מחמת איסור תגור ממוקצה מחמת
47 מיאוס. ותא דאמר בפר' דודעילן (דף ק"ד) בשעמא: ותבין תריאי לעשרי מחני' ר'
48 יהודה היה אימור דשמעת ליה לרבי יהודה במוקצה מחמת מיאוס, מוקצה מחמת
49 איסור: מי שנתע ליה – דדיוו בעלמא דלמי; ולפי דמסקא נאמר דמוקצה מחמת איסור
50 טפי תגור תרי; דתא קאמר דהם אימור דשמעת ליה לר' מאיר במבשל – דרואי לכות
51 שזוז דדני ראי כ"ד, מי שמעת ליה? תיעט – דיתא ליה לר' מאיר מוקצה מחמת
52 איסור, ובה'כ' ברכי' משמע: דתי לא מוקצה מחמת מיאוס, גבי נדנדיהם מן הדש
53 אבל לא ישי, ר' מאיר אמר: כל הגרות מוטלטלת – עוין מן גדי שהחליקו בו באותו
54 שבת; ואל' מציל בארבע וחמש מאני – פי' בקנטסא: ומקפין כולן בתוך ביל אחיה,
55 ותשאן כחם בתא אחיה, ולא תראה לרית, דב'כ' "כל כתיבי" (לקמן דף קכ') לא פליגי אמוראי
56 בתא, דבעיא דתי הפשט ודבא הלילי דמי – ורי' לבי' ומפשי' רית: דתי מציל בתוך
57 מאנ – אפי' מאה סעות, אבל בארבע וחמש מאני – כגון להציל לחזור ולהציל, אפי'
58 באותו חצר – ולא דתי מציל בי' חז' מאני – לאותו חצר. ובדאי פליגי דתם רבה בר
59 רבא ורב דהוא:

אביעאי

1 **לא יגמור**, אסור להניקם מבעד יום תחת כותבין דין לגמור משתחשי; ורבי אלעזר
2 אומר: הוא ר' אלעזר בן פרז, דהוא אמר:א; רבי אלעזר הוא ר' אלעזר בן
3 שמועי, קום ר' אלעזר של משנה בקרייתא: תלות דבש, שהדורות הודיה, ועשוין כמין
4 תלות של שעה והדבש בתוכו: ר' ירמיהו בן זכתיא, אומרין: לאותו שבת באבילה; דבש
5 לאתי שוב מן התלות והוא חכמי האות אבילה, רש"י

6 **לא יגמור**, ורבי אלעזר אומר: רבי אלעזר הוא. דתני: תלות
7 **דבש שריסקו מערב שבת ויצאו מעננים** – אסור, ורבי
8 **אלעזר מתיר**, ור' יוסי בר הגינאי מ"ט לא אומר פרבי
9 **אלעזר?** – אומר ק"ד: ה"ם הוא דמעיקרא אוכל ולבסוף
10 אוכל, הכא – מעיקרא אוכל והשתא משקה; ור' אלעזר
11 אומר ק"ד: ה"ה שמעונו ליה לר' אלעזר דאפוילו ויתים
12 וענבים נמי שרי, דתא פי אהת רב הושעיא מהתרדעא;
13 **אהת ויתיה מתניתא בדיה**: ויתים וענבים שריסקו מערב
14 **שבת ויצאו מעננים** – אסורין, ר' אלעזר ור'ש מתירין,
15 **ורבי יוסי בר הגינאי בריה** אפי' לא שמעי' ליה; ור' אלעזר
16 מ"ט לא אומר פר' ווסי בר הגינאי? – אומר ק"ד: לאו
17 **איתומא עליה**, אומר רבא בר הגינאי אומר רבי יוחנן: במחוסיין
18 דיקה – דכ"ע לא פליגי, פי פליגי – במחוסיין שחוקה,
19 והני נמי – במחוסיין דיקה דמי. הוה רבי יוסי בר הגינאי
20 פרבי ישמעאל. שמן של פרדין ומחצלות של פרדין, רב
21 אסר ושמואל שרי. הני פרבי דדיוו, רב דאסר ושמואל
22 שרי. א"ר תנן: עו' חתלה, ור'הל ליתיה; והשתתה
23 לברייתא: **תרווי' ודרייא**, ותמרי ותיסקא – רב אסר,
24 **וישואל אמר**: מותר. וקמפלגי בפלוגתא דר' יהודה ור'
25 שמעון. והוא תלמודא דאורי' בחרתא דאורי' פרבי שמעון,
26 **שמתיה רב המנוא**, והא בר' שמעון סבורא לן – בארתיה
27 **דרב הוה**, לא אויע' ליה למועבר הכי. הני תרי תלמודי,
28 **חד מציל בתוך מאנא** וחד מציל בארבע וחמש מאני;
29 **וקמפלגי בפלוגתא דרבך** בר וביא רב הונא: **מתני'**
30 **אין צולין בשר בצל וביצה אלא ברי' שיצולו מבעוד יום**.
31 **אין נותנין פת לתגור עם חשכה** ולא חררה על גבי
32 **החלים אלא את חרי' שיקרמו פניה מבעוד יום**, רא"ה; **כרי**
33 **חשכה, והמתחזין שיהיה מלשלשית את הפסח** בתגור בר
34 ובכבולין

35 **דאורי'** אדם אהד יהיה. אמוגשי, שבעה לאותה העיר, ורב המנוא דר' הנה, וערוין
36 מערבן סבורתו קיימת עם חר' כמתאי שבתיה: **ורבי שמעון סבורא לן**, ה"ה, וערוין
37 כרלסקין. וצאנאי שמתיה? חר' מציל. אכולין ומשקן מפני חלוקה רבה לחצו
38 המעורבות: בחר' מאנא. דתנן: מציילין לל סל מל כבותה ואע"ג שיש בו מאה סעות; ו'
39 **חד מציל בארבע וחמש מאני**. אלא שמקפלין כולן לחוד כולן גדול, ותשאן כפעם
40 אחת: וקא מציילי. בפרק "כל כתיבי הק"ש" **מתני'** חררה. ענתר בריסין (מלכות
41 א' ט'). פוגאריה בלע"ז: יקרבו. כמו קרום. קרעושיין בלע"ז: התחלקו. מפרש בגמרא:
42 **משלשילין את הפסח ב'.** והוא נעלה וחולק משתחשי. ואע"ג דבעלמא אין צולין
43 בדרגון – דקא שקי, דגבי חכרדי וריוון. ותי מותרת אהדי', ולא אתא לחצויה נהלים:
44 וצאויון את רהווי'. מעט מעט בעינאם של שבתות בית המוקד ועתה קצרה. ותי:
45 מתערבת ועודלכת משתחשי, ולא יחישקן שיהי עני כותבים צריכין להבערה
46 משתחשי, כדמפרש בגמרא: בית המוקד. לשבח גזולה היה שהתבנים שהתחמקן שם
47 מגודות אש נוסקת תמיד. מפני שהחלוקין דחייב על רצפת שבת בעתה. ובגמרא
48 בוכחים (פ"ב דף כ"ג). והואיל ורצפה מקודשת, דכתיב: "ביום ההוא קדש תמלך תוך
49 החצר", וכלי שרת מקדשין. דכתיב: "וישמהם וקדש אותם". מה בלי שרת – אל
50 יתא דקר חוץ בנין לכן עלי שרת. לא יתא דקר חוץ בנין לתי ורצפה:
51 ובכבולין

אביעאי

שבת. פרק ראשון - יציאות השבת דף כ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (טויבניץ)"

תוספות

1 **א"ב"ע"א** לזה תחתון דאבי תנור - ולפי' דפי לזבני האור מנודר לקיום, ומביעא
 2 ליה אם תחתון דקאמר ר' אלעזר דבי תנור, והא דקאמר רבנן "עד שיקמו
 3 פניה" - אחת מפניה, ואפילו בעלין טני, ואם תחתון דקאמר ר' האיך דבי האור, אם כן
 4 הא דקאמר רבנן "עד שיקמו פניה" - היינו כל פניה, ר' אלעזר כ' ופשת דביא
 5 לחומר, ומיהו, בירושלמי משמע דלחק לא
 6 דקאמר רבנן מודה ר"א בלחם ופנים שאין פירי
 7 לחם עד שיקמו פניו בתנור. משמע דהכא טני
 8 בקרימיה כל דהו, אבל בלחם הפניו טני קרימיה
 9 מעליא, ריב"א.
 10 **למשרי** אברים ופרדים - וא"ת אי אברים
 11 ופרדים חול בדיח', הא אמר בפרק
 12 "ובמה מליקין" (דף דף) "עולת שבת בשבת"
 13 וכל עלות חול בשבת, ואי אברים ופרדים
 14 דשבת, ואשמעונו מילבל מושבותי דא"ג?
 15 ומצותן לול הליל, ואפשר להקטין במצוי
 16 שבת, אפי' חוץ שבת - והא מינעול שבת נפק
 17 מדימעט עולת חול, דהיינו ע"כ אברים ופרדים
 18 דחול, ודחשתי חזיק עבר וזנו בשקיעת התמה
 19 א"כ אברים ופרדים דשבת קריבם בשבתו וי"ל
 20 בתיק למשרי אברים ופרדים חול בששעלה
 21 בן האור מבעוד יום, והא דקאמר ר' חול עלות
 22 אברים ופרדי חול בשבת - היינו דקא בשאל
 23 משלה בתן האור, וכן והא דאמר בפרק סוף
 24 קבל"ש (וימא דף נו, ע"ב) דא חול שנתותר
 25 עשה לן משריבה פניו עצמן וסודרן אפי'
 26 בשבת, ואפי' לרב הוא דפליג ר'הם - היינו
 27 דאמר דאין עשה לן משריבה פניו עצמן, אבל
 28 דיהו סודרן לל המשריבה ביהוה, היינו בששעלה
 29 בתן האור, כדמוכח דהם, והא דקאמר דהם לוד
 30 לנפיה: דקאב בפסולין אי משלה בתן האור -
 31 אין, אי לא - לא, לא משום דכרישי לא בעינן
 32 משלה בתן האור, אלא דהו דקאב בפסולין
 33 אצטרף לאשמענו בעשלה בתן האור, אבל
 34 בכרישי - לא איצטרף לאשמעי, ריב"א
 35 מתפסק בשאר קריבות בששעלה בתן האור, אך
 36 נעשו כלתמו של מובח למשריבה שבת אי לאו,
 37 דרילמנו דקאב תמדי מתיז אנו טמא - משום
 38 דשם תמיד דוחה שבת, וקשה דהתם מפק ליה
 39 כדמוכח דהם, ואפילו בשבת, והכא מפק
 40 ליה מ"ממשבותיכם! ורואה דעיקר דרשא
 41 מ"ממשבותיכם, והתם נטק בימערזו ואפי'
 42 בשבת, אב דבעי למנקט בימערזו ואפי'
 43 במזמארה, ועיקר והא בי"משובתיכם" אצטרף
 44 לרשיפת בתן, ולא דחיא שבת, בדררשי פ"ק
 45 דיבמת דף ו (שם) פסק "אחד יניע מבורש"
 46 (סנהדרין) לא נאמר כאן מ"ממשבותיכם, אף
 47 מושבת האמור כאן ב"ו י"ל, דהכא מ"מ
 48 דרשי, מדרתי "מושבותיכם" אלא כתיב
 49 "מושבותי", והא דררשי פ"ק דקורשין (דף לו,
 50 ושם) "מושבותי" דכתיב דרמנא גבי שבת ליל
 51 וקאמר סוד"א האילן ובענין מועדות כתיב -
 52 בענין קודש ב"ד במועדות, קמ"ל. אי מילא
 53 תבשרו איב בכל מושבותיכם" דרשי כפרשי הקנטוס - דהחול לא כתיבא בענין מועדות,
 54 ואצטרף ליה נמי בדררשי הכא, אלא "מושבותיכם" דכתיב "באמור" (ויקרא כג), והחול
 55 כתיב בענין מועדות.
 56 **כדי** שחאה שלחבת עולה מאיליה - אלמא במקום שהקפיד הכתוב שלא יכבה - טי
 57 שחאה שלחבת עולה מאיליה, ואין עריך שחאה הפתילה שחפת כורבא,
 58 **עד** שישחת ממלאכת האומן - אבל למד שישחאה האור משני עדיין - אינו נשחת
 59

1 **ובגבולין**, עריך להקביר מדרתן מבעוד יום, כדי שתאחוז האש ברובו, ר' יהודה
 2 **אומר**, אם היתה מדרתן פתוחין - אין עריך להקביר בתן האור אלא על שהוא, והא
 3 דולקת ודולקת, דאין דרבה לדחת כבה ודולקת, ואי' לדחות בתן: גמג' בן דר'אסא.
 4 **לסטי** היה, ומכשל בישולו שליש: **איתרין** נמי, ומאכל בן דר'אסא חשוב בישול: כל
 5 **שחאה**, ומכשול ביד ישראל כמאכל בן
 6 שאו בן גבורו משום בישולו רבים: ירוש' גמ.
 7 הנחילה במגרפיה, שקורין יודילי': **סוים**,
 8 ממורם בגמ' למלמלע כדי לקטין חומי, שלא
 9 ויסוף הכל בשבת, וזה תבשיל שהוא כמאכל
 10 בן דר'אסא - לא קרישי אם מתבשל ודולק
 11 בשבת: דגבי תנור, שהבדחת דרביס בדופני
 12 התנור סביב, הילך מקעיא ליה דהו ערי
 13 תחתיו, תנך פניו דגבי דופני התנור, או פניו
 14 הפונים למשה לחלל התנור לצד הארץ:
 15 **מירבוקין** כמנור, ותרובא איה דפניו כמנור
 16 האור ממקוהו לקרובים: **התם** מנחת, ואם פותח
 17 פי התנור ציל ביד וקא' וקשי ליה: **היא** לא
 18 מנחת, דכתיב (שמות י"ג) "על ראשו ועל
 19 קרבו", ואי מגלי ליה לא קשי ליה וקא'
 20 הלך אי לא דריוחן תו - אסור: **אברים**
 21 **ופרדים** הם **א"א"א**, להחית את הקטרוך ל
 22 הלילה, אבל מדרת בית המוקד, שאינה
 23 עורך וגובה, אלא עורך כתיבם - לא התרה,
 24 וקמור להקביר היינו טעמא דלא גזור -
 25 משום דשבתה ויריוחן הם, שכולם יהו
 26 תורה וחדרים ונוקרים - ולא אתו לחתימי
 27 משתקשי: **כל אחד ואחד**, כל עין ועין, ולא
 28 תיקא ביד שאחוק ברובו מנן העצים: **ושמואל**
 29 **אמר**, כדי שלא עריך לומר הבא עצים דקים
 30 ונתיח תחתיהן להקביר את אלו: **תני** ר' תיא'
 31 בפרק "במה מליקין" לגבי מעודה, "העולה
 32 רב מתידי" - שחאה שלחבת עולה **ושמואל**
 33 אקמא: כבי הוא הווא קמא דקדקה, משום
 34 ר"י הלוי, וקשה לי, דאי' דרמי בן קמא קמני
 35 ליה קתם, ועוד, ודלא מתינתא איהו, אלא והא
 36 אמר ליה בפרוש דמתניתין אחריתי, ושאר
 37 רבותיהו תנו לה לענן מדרת, ואני מצאתי
 38 אותה בתיב לגבי מעודה: ר' יודי, בעין
 39 צוקיש שלטו: **עין עביל**, שישק האור בתוך
 40 עביל עד רובו: **רוב היקפו**, מבחוץ: **כתיב**
 41 **רוב עביל** או רוב היקפו: **שישחת** רוב עביל: ב'
 42 **עדיין**, רוב היקפו: **ובי** לרבי, משום דולק
 43 ודולק: **שני קמותיו** אכלה האש, בידת
 44 שחוכו נחר, והקלה ליה שלו, ונעשה יבש:
 45 **תד**, פסק לחה שחוק יבש כמו נעשה רורי'
 46 (תהלים טו), וכן "קרה מני חורב" (איוב לו)
 47 ותיא, שערפת **באחזה**, כל העצים נדלקו וזה
 48 **אחזונו**, אפריה **באחזה**, כל העצים נדלקו וזה
 49 מנה הקטן מדרת הירוד: **אין עירבין** אי
 50 להצית את האור ברובו מעט, אלא מאחז
 51 כן דון מבעוד יום, לפי שאין בדין ודולקים
 52 אלא ודולקם ודולקים: **עירבין** רוב, על שאין
 53 שלחבת יבול ליכנס בניהם: **ירענין**, את שמך, אם עשה מהם מדרוך לכשיבשו -
 54 שאין עירבין רוב נקמן בחותלית' כלים עשויין מלולבין, ונתן הכלי מלא מבורה -
 55 עירבין רוב לפי שצבורי יחד ואין השלחבת מולא להקנס בתן: **גמים** מפרדין, לקאן
 56 ותיא, ואתו מנן היוצא לא במנאן את חתרתה למכרה, הלקף כי לא אחזגן -
 57 עירבין רוב, אבל אגון - לא מפרדין, ואין עירבין רוב, וכן ירענין:
 58 רב
 59 כהני ממלאכת האומן, ואי' רכתיב "את שני קצותיו אכלה האש ודולק למלאכה" - היינו גבי עין הנפס, אבל שאר עצים - אין נשחאתו כבי במבורה ממלאכת האומן:

הדרן עלך יציאות השבת

במה מדליקין בו. פנעם מורש מאי דמליק מניה. ופנעם במה שחולח: **אחד** מבושל בו. הכא מוכרז שאינו פשוט חולחל, וכן בכמה מקומות. ומה שקשה על גירסת רש"י וסוכו דף טו מפורש במקום אחר: **בעמרינא** דאית ביה - וא"ת: הא מסיפא שמעתי לה: כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא פשתן. וכן קשה בני אידן: ויש לומר: דאין למיזן מן החבלות, ואלו כוללות. אפי"ן במקום

במה מדליקין בו. **אין** שירא פנרנא קרינן ליה 1
 פ"ר"ה: דכל דהוינן קרינן שירא פנרנא. 2
 אבל מטבסא - לאו הוינן שירא פנרנא. ולא היה: 3
 אחר חורבן, כדאמרנן בפ' בחרתא דרסוהו (דף מהז) 4
 ומשחרב בית המקדש טבל שמיר הובכית לזבא 5
 ושירא פנרנא. ור"י מפרש: דקאי נמי אנטבסא 6
 והא דקאמר חז"ל: "טבלי" - לא למריזי מטל. אלא 7
 שלא היה נמצא כ"כ. והא וכו"ו: למה היתה 8
 אחר חורבן, דאמרין בפ' אין עמדין" (מכות דף 9
 לא). "רב קמיהו וכוכבת חזרתא" חותפת בנו: 10
ותנא ירדן צמר מכוחו כורץ ושער איתרוכי 11
 מתוך - ולא איצטרך ליה דהמינן 12
 למינני. וא"ת: כיון דהמינן נמי סברה דצמר 13
 ושער פסולים לחלוקה, איכ מאי הוסיפיה ור"ל 14
 דרסויה דהינו טעמא נופי שאין מושכין השמן 15
 יפה. ותנא דמתניתין פסיל ליה משהו דצמר 16
 כורץ ושער מתוך. ולא איצטרך למינני: עד 17
 כאן פסול פתילות מבאן ואילך פסול שמנים. 18
 ולא נרובאן אסורין נר שיהו שלנו. ומפרש ר"י: 19
 מיהו דהימא לפתילות נמי לא שאב שם נר 20
 שעה נר שמן יהא אסור - קמ"ל: מבאן ואילך 21
 פסול שמנים. כיון שיש בו שמן כשר - מותר. 22
 אבל נר של שעה בלא שמן אסור לחדילק. ור"י 23
 בראה דאם אסור לחדילק בלא שמן כי היתה 24
 בשמן נמי אסור. כדאמרין לקמן כ"ך דבר 25
 שמדליקין על גבי נר שאין מדליקין דאסור. 26
 אלא דאי, כי לא נזכר בשמן - נמי שיהי: 27
 למאי

במה מדליקין ובמה אין מדליקין? אין מדליקין לא 1
 בלבוש, ולא בחוסין, ולא בקליף, ולא בפתילת 2
 האידן, ולא בפתילת המדבר, ולא בירוקה שעל פני המים. 3
ואין כפות, ולא בשעורה, ולא בשמן קוק, ולא בשמן 4
 שרפה, ולא באילן, ולא בחלב. רחום יהא אומר: 5
מדליקין בחלב מבגושל, וחב"א: אחר מבגושל ואחר שאינו 6
 מבגושל - אין מדליקין בו. **גמ'** "לבוש" - שואב ארזא. 7
שואב דארזא עין בעלמא הוא! - בעמרינא דאית 8
 ביה. "ולא בחוסין". אמר רב יוסף: נעורת של פשתן. 9
 אמר ליה אביו: והכתוב "והיה החסון לנעורת" (מב' 10
 דהוקן לאו נעורת הוא!) אלא אמר אביו: כיתנא דריק ולא גביץ. "ולא בקליף". אמר שמואל: 11
 שאלתינן לרבנן חזויה יומא, ויאמרו (ל'ה): כולקא שמיה. רב יצחק בר יעריא אמר: גושקרא. 12
 רבין ואביו הוו יחבי קמיה דרבנא נחמיה אחיה דריש גלותא, חזויה דהיה לביש מטבסא. א"ל 13
 רבין לאביו: חזויה פלך דתנן. א"ל: אגן שררא פנרנא קרינן ליה. מיתוכי: השוראים והבדק 14
 והשוריקין חיביבין בצעיות! (תויבחה דרבין) תויבחה. איבעית אימא: שררא לחוד ושורא פנרנא 15
 לחוד*. "ולא בפתילת חיביבין". אמוינא. רבין ואביו הוו קאולו בפקתא דטמרינא, חזויהו 16
 להנהו ארבתא. אמר ליה רבין לאביו: חזויהו אידן דתנן. אמר ליה: תהוי עין בעלמא הוא! קלף 17
 ואחוי ליה עמרינא דביני ביני. "ולא בפתילת המדבר" - שברא. "ולא בירוקה שעל כו". מאי 18
 היא? אילמא אופקתא דרביצי - אפירוכי מפרזין אלא אמר רב פפא: אופקתא דארבא. תנא: 19
 הוסיפו עליהן של צמר ושל שער. - ותנא דרין: צמר מכוחו פוויץ, שער - איתרוכי מיתר. 20
 "ולא כפות", ופת - ויפתא, שעורה - קירותא. תנא: עד פאן - פסול פתילות, מקאן ואילך - 21
 פסול שמנים. פשתא - שעורה איצטרךא ליה, מהו דתימא: לפתילות נמי לא הויא, קא 22
 משמעין לן. אמר רמי בר אבין: עטרנא - פסולתא דויפתא, שעורה - פסולתא דרובשא. 23
 למי

ואין דולק כלל. ואין שלחבת אוחות בו, ולא צריך למתניתיה: עד מאי. עד וירקה שעל פני המים - פסול פתילות: מבאן ואילך פסול שמנים. שלא יתן חוביך ופת וא שעה 1
 נר במקום ששמן איצטרךא ליה. לפי שגדלין לעשות כמין פתילה ארוכה והפתילה לתוכה, כמו שאנו עושין: מהו דתימא לפתילה נמי. קאמר ליה: פסולתא דויפתא. 2
 לאור שיוצא הנהפ מן העץ וב ממנו על ידי האור פסולת צלול בשמן. והוא עיקר;

רבנן קאמר אפר קנים שאגון צריבין רוב. כרב הוא, דלא עילא בון נורא. ולא דורין 1
 לא חזישין, דארוכין הו ובבדו: צריבין שנתקן בחתלות אין צריבין רוב. כרב כסא, 2
 שנודון לדיקל, אכל בלא חתלות מקדרי: מירדה, לשון היסק גדול: רבב. שמוקן שעורה 3
 וכל דבר העיקר: נבבא. שגובבין מן השדה, בלא שטובל: קש. ונבות שובלין, 4
 אשורייט: סילתי. לאור ששעורם עצים 5
 דקים, ובגבל גוהין בון. הישא פתילה. של 6
 בגד העולה בשמן, ונח ידילק: אפר עילא 7
 דתקולין, עד שפת - צריך שידקל ברוב 8
 היוצא מראש הפתילה חוץ לר: שואב 9
 דארזא. ביש הוא ורק. ויש כמין צמר בין 10
 קליפה לעץ, והוא מקבירו משאקו בו אור: 11
 ואזא. מולרשא בלעז: 12

הדרן עלך יציאות השבת

במה מדליקין. לעשות פתילה. כל דהי 1
 דמניי מפרש בגמרא: לא בופי ולא 2
 בשעורה. לאו לענין פתילה. אלא לתת במקום 3
 שמן, וכל דהי נזופת ואילך - פסולי שמנים הן: 4
גמ' עין בעלמא הוא. ופשיטא דלא הוי 5
 לפתילה אלא למחרת: עמרינא. כמין צמר 6
 ש נר קליפתו לעצו: והיה החסון לנעורת 7
 אלמא: ססן לאו נעורת הוא: כיתנא דריק 8
 לא: גביץ. דהיון דלא נפיץ אין שמן מניקח 9
 ארזי: גביץ. קרפרי. נעורת מן הדק שבו, 10
 והכי קאמר קרא: פשתן החוק יתקר לנעורת, 11
 כלומר: הגבור יתקו כלשם. גושקרא. פסולת 12
 של מש העשור בכובעים, הוא תי 13
 החולעת, והקורן לו פלוילי. ובפנעם אוחו, 14
 ומדוהו ורעוהו מטנו בגד. ואסור לעשות ממנו 15
 פתילה כדאמר בכל פסולי פתילות דמתניתין 16
 - שהאור מטבסכת בןן - קופצת ונפסקת 17
 ואין השלכת עומדת במקומה: גושקרא. על 18
 שם פסולת, וגם פה סוכין כמון מן נקראת 19
 מאותו בלד: שרזאם. מעיל העשוי מעיקר 20
 המים: סריקין. עשוי מן המשי דרך 21
 המתפצל, ומצינו במשי, וקורין לו במקומנו 22
 די: שרזאם בצעיות. והלא כמאן אמרין כל 23
 בגדי צמר ופשתים ודקא חיביבין בצעיות 24
 מדאורייתא. אי נמי - מדרבנן קתני מיקא 25
 השוראים והבדק, אלמא: שרזאן לאו הוינן 26
 קלף: אמוינא. ערבה, ויש כמין צמר בין 27
 קליפה לעץ: בפקתא. כמעה: עין בעלמא 28
 הוא. והכי יתחו לפתילתו: שברא. מן עשב 29
 ארוך, וקורין אותו אורזיא: אופקתא 30
 דרביצי. מקום כנסו מים על גליוס כמין 31
 דקרוקת: איפויכי מיתרין. ולא מצי לעבר 32
 פתילה מהה: אופקתא דארבא. פסיקה 33
 המתעבת במקום אחר במים גדל וקרוקת 34
 סביב וקליק מבחוץ: מכוחו פוויץ. וקרוקת 35
 מן פניו. שלא יתן חוביך ופת וא שעה 36
 נר במקום ששמן איצטרךא ליה. קאמר ליה: פסולתא דויפתא. 37
 לאור שיוצא הנהפ מן העץ וב ממנו על ידי האור פסולת צלול בשמן. והוא עיקר;

1 ואין יכול להדליק בשבת. וי"ל דאי לא אהו עדין היה למימר "בין בחול בין בשבת" -
 2 דחד טעמא הוא, אלא ה"ל למימר: "אין מדליקין סתם, מדאקמ"ב בין בחול בין בשבת" -
 3 ש"מ שערד יש טעם אחד בשבת שלא להדליק, לבר מטעם חול. היינו - שמא יתה, וא"כ
 4 סבר דמותר להשתמש לאורה, ומיהו, דבר דאקמ"ב מדליקין בין בחול בין בשבת, לא היה
 5 מצי למימר מוליק סתם - ודאי רובא בחול.
 6 אבל בשבת - אין מדליקין, שמא יתה, ויבטחמנא
 7 לא הייתי אומר ששום אדם יחמר לאסור
 8 להשתמש לאורה, וכו' הלבנת: דבר ונזכר אסור
 9 להשתמש לאורה כרב וכו' יוחנן, ואביי נמי
 10 קיבלה, ורבי יוסף נמי משמע לקמן דר"ל הכי.
 11 ובבבא - אין זקק לה, ודבולה ספירא לוח הכני
 12 ורב הונא - דרבי רואה, וליה הלכתא תותיה:
 13 דאי לא אדליק מוליק - אבל מנאן אולף -
 14 עבר הונן. אמור הירי פורת דרש יחיד?
 15 ולהדליק בלילה מיה, שלא יאחר יותר, מדאי
 16 ומי? אם אחר - דיליק מספק, דהא משני שנימי
 17 אחרים, ואיני ריבוא דעתא אין לחוש מתי
 18 דיליק, ולמי דאן לא לו תיכרא אלא לבני הבית -
 19 שהיו מדליקין מנפנים:
 20 והמהדרין - מן המהדרין - נראה לר"י: רביש
 21 וביה לא קימי אלא אר איש
 22 וביתו, שכן יש יותר הידור - דאיבא היכרא
 23 בשומפין והולך או סתמה, שהוא כנגד ימים
 24 הנכנסים אל היצואים, אבל אם עושה רב לכל
 25 אחר, אפי' יסוף מנאן אולף - לכתב היכרא
 26 שסברו שכן יש בני אדם בבתי: מצוה
 27 להניחה על פתח ביתו ויחזיק - ומייר דליכא
 28 חצר, אלא פתח עומד סמוך ליהודי, אבל כל
 29 חצר לפני הבית - מצוה להניח על פתח חצר,
 30 דאמר לקמן: חצר שיש לה ב פתחים ירבה ב'
 31 נרות, ואמרי' נמי: רש עליה שני פיות - עולה
 32 לשני בני אדם, משמע לשני בתים, ואם וחד
 33 מניחים על פתח בתיהם - היה לה מניח וזהו
 34 משנאלא אבל אי מניחים על פתח החצר, אתי
 35 שפיר: ובשעת הסכנה - נראה לר"י: הייתי
 36 מבי אתו חבירי לכלב, כדאמר בפ' "מירד" ולקמן
 37 דף מות, ושם: מדור לטלטל שרונא דהנזכרת מקמי
 38 חבירי בשבטא, ואי: דעל השלחן נמי יקח אותה,
 39 כדאמר בגיטין דף ק"ו רבה בר רב נחמן חלש
 40 אתא חבירא שקל שרונא ממנייהו - ר"ל: דאין
 41 גרילות כ"כ לחפש בבתי:
 42 שהיה מונח בחותמו של כ"ג - אם כבר גזר
 43 על הגהם להיות כובים (גדה פ"ד דף
 44 לד) צ"ל שהיה מונח בחותם כבוקע, שלא
 45 היסטו הכלי:

1 אין זקוק לה, ומותר להשתמש לאורה, א"ל וירא אָמֵר
 2 רב כמתן, ואמר לה א"ל וירא אָמֵר רב: פתילות והשנים
 3 שאמרין תכמים אין מדליקין בהן בשבת - מדליקין בהן
 4 בהניקה, בין בחול בין בשבת, א"ל וירמיה: מאי טעמא
 5 דרב - קפסבר: קבחה אין זקוק לה, ואסור להשתמש
 6 לאורה, אמרה רבנן קמיה דאבי משמיה דר' ורמיה
 7 ולא קיפלה, כי אתא רבין, אמרה רבנן קמיה דאבי
 8 משמיה דר' יוחנן וקיפלה, אמרי: אי פבאי גמורתיה
 9 לשמיעתיה מעשרא - והיא גמורה? נפקא מינה לגרסא
 10 דר'נחמאי, וקבחה אין זקוק לה? ורמיה: מצותה משתמשקע
 11 החמה עד שתכלה רגל מן השוק, מאי לאו, דאי קבחה
 12 הדר מדליק לה? - לא, דאי לא אולף - מוליק, וא"נ:
 13 לשעורה, עד שתכלה רגל מן השוק, - ועד פמחה?
 14 אָמֵר רבה בר בר חנה אָמֵר ר' יוחנן: עד דבליא
 15 ריגלא דתרמקא, ת"ל: מצות הנזפה נר איש וביתו,
 16 והמהדרין - נר לכל אהר ואהר, והמהדרין מן המהדרין,
 17 ביש' אָמֵר: ר' ראשון מדליק שמינה, מנאן אולף -
 18 פותח והולך; ובי' אָמֵר: יום ראשון מדליק אתה,
 19 מנאן אולף מוסף והולך, אָמֵר עולף: פליגי בה תרי
 20 אָמֵר: כמעטבא, ר' יוסי בר אבין ור' יוסי בר אבדא,
 21 חד אָמֵר: טעמא דב"ש - כנגד ימים הנכנסין, וטעמא
 22 דב"ה - כנגד ימים היוצאין, וחד אָמֵר: טעמא דב"ש
 23 - כנגד פרי החג, וטעמא דבית הלל - דמעלין בקדש
 24 ואין מודרין, אָמֵר רבה בר בר חנה א"ל וירמיה: שני
 25 ימים היו בצידו, אָמֵר עשה כב"ש ואָמֵר עשה דרביר
 26 ב"ה, זה נותן מעט לרבירי - כנגד פרי החג, וזה נותן
 27 מעט לרבירי - דמעלין בקדש ואין מודרין, ת"ר: נר
 28 הנזפה מצוה להניחה על פתח ביתו מנחוץ, אם היה
 29 דר' בעליה - מניחה בחלון הסמוכה לר"ה, ובשעת
 30 הפסקה - מניחה על שלחנו, ור'ו: אָמֵר רבא: צריך נר אחרת להשתמש לאורה, ואי איבא
 31 מדרוה - לא צריך, ואי אדם חושב הוא, אע"ג דאיבא מדרוה - צריך נר אחרת, מאי הנזפה?
 32 דתני רבנן: כב"ה כבסלו יומי דתנינה תמניא אינון, דלא למספד בהון וירלא להמענות בהון,
 33 שפשיבנכו: ויונים לתיכל טמא: כל השמינים שבחזקל, ובשגברא מלכות בית השמונאי ונצחום,
 34 פרקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של פהו גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו גם
 35 והדליקו ממנו שמונה ימים, לשהה אחרת קבועים ועשאוים ימים טובים בחלל הוודא (הגון תהם: גין הוצא מתחת הפטיש ואת
 36 והיך - חייב, גמל שטעון פשתן, והוא עובר ברשות הרבים, ובכסה פשתנו תהוד התנות והולך גברו של חנוני, והדליק את
 37 תבירה - בעל הגמל חייב, הניח חנוני את גרו מנחוץ, נרבי יהודה אמר: כגור הנזפה פטור, אָמֵר רבא: רבא
 38 (רבא), זאת אוקרית: מנר הנזפה מצוה להניחה בתוך עשרה, דאי ס"ל למעלה מעשרה - לימא ליה: תיהי דף להניח למעלה ממנו
 39 ורובו! - וירקמא: אי מיטרחא ליה טובא אתי לאימונעי ממצוה, אָמֵר רב הונא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום:

1 אָמֵר רבא: צריך נר אחרת להשתמש לאורה, ואי איבא
 2 מדרוה - לא צריך, ואי אדם חושב הוא, אע"ג דאיבא מדרוה - צריך נר אחרת, מאי הנזפה?
 3 דתני רבנן: כב"ה כבסלו יומי דתנינה תמניא אינון, דלא למספד בהון וירלא להמענות בהון,
 4 שפשיבנכו: ויונים לתיכל טמא: כל השמינים שבחזקל, ובשגברא מלכות בית השמונאי ונצחום,
 5 פרקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של פהו גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו גם
 6 והדליקו ממנו שמונה ימים, לשהה אחרת קבועים ועשאוים ימים טובים בחלל הוודא (הגון תהם: גין הוצא מתחת הפטיש ואת
 7 והיך - חייב, גמל שטעון פשתן, והוא עובר ברשות הרבים, ובכסה פשתנו תהוד התנות והולך גברו של חנוני, והדליק את
 8 תבירה - בעל הגמל חייב, הניח חנוני את גרו מנחוץ, נרבי יהודה אמר: כגור הנזפה פטור, אָמֵר רבא: רבא
 9 (רבא), זאת אוקרית: מנר הנזפה מצוה להניחה בתוך עשרה, דאי ס"ל למעלה מעשרה - לימא ליה: תיהי דף להניח למעלה ממנו
 10 ורובו! - וירקמא: אי מיטרחא ליה טובא אתי לאימונעי ממצוה, אָמֵר רב הונא, דרש רב נתן בר מניומי משמיה דרבי תנחום:

שבת. פרק שני - במה מודליקין דף כב עמוד א - מותרן מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 קבחה תוספות רש"י

1 פסולת. דלא שלקתה עינא למעלה מב' אמה, וליקא פרסומי נסא: סבבא וקבבין.
 2 דתנן בהו ביהדין בעירובין ומסכת סוכה הפסילי: מנחה למתקן. בקוצר או בהדרה
 3 בעטף השמקן לפתח. שאם ירדוהו הלחן מן הפתח - אינו נכר שבעתה הניחו שם:
 4 מיטין. בבקטתו לביתו למימן: מוזהר. קריל דבמין, דכתיב 'ביקר' - דרך ביאתקו, וכי
 5 עקר איש - כרעיה דמיקא עקר ברישא?
 6 לתרצות למטה: כשה שפשה בדי ששפר?
 7 בה, ולא ברקול: נני סוכה. פירות שחולק בה
 8 לנו: קרית דאבדקתם. לשון תמיה הוא: תלי:
 9 סוכה התניא בבירוקא בהדיא, כדמפרש
 10 ואולי: בילא תניא. כגון הנגבה. דמירמא דרב
 11 אסי הוא, ואינו בריקתא: ועפרה בקרטיס.
 12 פארה ביריעות של געבים, שקורין אבוירי:
 13 התנה עילתין. במס' ביצה (ה' ל) אוקמנא
 14 באומר "איני בודל מןן כל בין השמשות של
 15 קדושה ויט ראשון - דלא תל עליוהו קדושה:
 16 כלל אכל תנאי אחר - אענו מעולי: אבוהון
 17 ביהוה. שילמדו מלפניו מןן דם. כסוף חרם.
 18 דקמא כל מקרא יושפך וכו', ומפרש בה
 19 טעמא: שלא יהיו מצות בויות עליו: כגון
 20 לר'. דתנובה. כדמפרש טעמא לקמיה:
 21 מתירין. להטיל יציאת משלית ויש לטילת
 22 חרש, ובמנחות מפרש טעמא דמאן דאסר:
 23 ה'כ' ר"ש דאמר, דבר שאין מהובן -
 24 מותר, ואיני עובדי חרין. והיו תולדות
 25 דחרש או בונה, ומשום דאיתקא כ"ב
 26 באיסורי כבוליה תלמודא בר מתי תלת -
 27 דקטוהו גבי חרין: כל מילי דר. רב רב
 28 דתנאי: לעשות חרין וסטיין: סמא דרב. מנ
 29 לר' - משום כיוון מנחה, שדליק קיסס
 30 שאינה מן המנחה מנר של מנחה, ומנט
 31 מדליק השאר: אבוהו. דמיתין כמאן דשקיל
 32 נודא, ושואב קנת מלוללותי מענו:
 33 משרתא לשקא. מבאי נר אצל נר, ושתיקין
 34 של מצודה, ולא בקיסס:
 מנשר

1 **נר של הנגבה שהנזיחה למעלה מב' אמה - פסולה,**
 2 **פסולה וקבבין.** ואמר רב כהנא, דרש רב נתן בר מנימין
 3 **משמיהו דרב תנחום: מאי דכתיב "והבזר רק אין בו מים".**
 4 **ממשמע שאין "והבזר רק" אינו יודע שאין בו מים? אלא**
 5 **מה ת"ל "אין בו מים" - מים אין בו, אבל געבים**
 6 **ועקרבים יש בו. אמר רבה: נר הנגבה מנחה לנהייה**
 7 **ככפף המסבוקה לפתח. והיא מנח ליה? רב אחא בריה**
 8 **דרבא אמר: מניין, רב שמואל מדפתי אמר: משאמל.**
 9 **והולכתא - משאמל, כדי שתהא נר הנגבה משאמל**
 10 **ומוזהר מימין. אמר רב יהודה אמר רב אסי (אמר רב):**
 11 **אסור לתרצות מעות פגוד נר הנגבה. כי אמריתא קמיה**
 12 **דשמואל, אמר לי: וכי נר קדושה יש בה! מחקיף לה**
 13 **רב יוסף: וכי דם קדושה יש בו? דתניא: "ושפך וכושר"**
 14 **- בפה ששפך נכסה, שלא יכסנו ברקול, שלא יהו מצות**
 15 **בויות עליו. ה"נ - שלא יהו מצות בויות עליו. בעני**
 16 **מנייה מרבי והושע כל לוי: מהו להסתפק מנחי סוכה כל**
 17 **הנגבה? אמר לי רבי יוסף: אסור אמרו, אסור לתרצות מעות פגוד נר**
 18 **הנגבה? אמר לי רבי יוסף: אסור דאברהם: תלי תניא ברבא**
 19 **תניא. סוכה - תניא, הנגבה - לא תניא: סמבא**
 20 **דהלכתא, ועפרה בקרטיס ובסדין המצוירין, ותלה בה**
 21 **אזוים אפרסקין שקדים ומגונים ופרכילי ענבים, ונשרות**
 22 **של שבלים. ימות (של) שמנים וכלתות - אסור להסתפק**
 23 **מןן עד מוציא יום טוב האחרון של תה, ואם התנה**
 24 **עליהן - הבל לפי תנאו. אלא אמר רב יוסף: אבוהון**
 25 **מיתירין דם. איתמר, רב אמר: אין מודליקין מנר לנר, ושמואל אמר: מודליקין רב אמר: אין**
 26 **מתירין יציאת מנגד לבגד, ושמואל אמר: מתירין מנגד לבגד. רב אמר: אין הלכה ברבי שמעון**
 27 **בגיריה, ושמואל אמר: הלכה ברבי שמעון בגיריה. אמר אבוי: כל מילי דמר עבדי כרבי, לרבי**
 28 **מתני תלת דעבד בשמואל: מנר לנר, ומתירין מנר לבגד, והלכה ברבי שמעון בגיריה.**
 29 **דתניא: רבי שמעון אומר: גזור אדם מטה פסא וספסל, ובלבד שלא יתפון לעשות חרין.**
 30 **ותיב ההוא מרבנן קמיה דרב אדא בר אבהו, ותיב וקאמר: טעמא דרב - משום כיוון מנחה.**
 31 **אמר להו: לא תציתו ליה, טעמיה דרב - משום דקא מכחיש מנחה. מאי בנייהו? - אפא**
 32 **בנייהו: דקא מוליק משנתא לשנתא. מ"ד משום כיוון מנחה - משנתא לשנתא מודליק, מ"ד**
 33 **משום אכחושו מנחה - משנתא לשנתא נמי אסור. מתיב רב אייאי: סלע של**
 מעשר

1 סוכה לכדי הכשר סוכה, ומשני באומר "איני בודל מהם כל בהשי", דלא חיללא קדושה על נוי סוכה, וכן על עימם החרין על הכשר סוכה מתיב בה תנאה. אבל עצי סוכה ביה דבשר -
 2 חיללא קדושה על כרזו דרוב תורה כל שבעה, ולא מתיב תנאה. הוא דקאמר תנאי: ואם התנה עליו - הכל לפי תנאו. ופריך לשימרא תמימי בה תנאה, בו ומשני סיפא תנאי
 3 לטובה לדומה, ובתרי הכי פריך: וסבת התנא כל שבעה בה תנאה והתניא ככה בו - לא בעי לשנוי "הכל לפי תנאי" על יחרות מוכד הכשר סוכה - "הכל לפי תנאי" -
 4 הסובה: **אבוהון** דכולדו דם - ולא קאמר אבוהון דכולדו עצי סוכה, דנפק מקרא כדאמר בריש "ומבאי" בביצה (ה' ל) (ושם) אומר ר"י: דמשום דמעצי סוכה לא היה ליפתי -
 5 דשני סוכה, דאסתפק מןן איכא ביטול מצוה. אבל נניי סוכה ובהרצאת מעות לאור נר תנוכה - ליכא ביטול מצוה: **רב** אמר אין מתירין מנגד לבגד - לא במציא
 6 אי חובת טלית הוא דאסור, אלא אפילו חובת גברא הוא - נמי אסור, כדאשכחן במזוזה דנעשה אותו שנטלה, כבאב מציטא ספק ברוך (שואלי) (ה' קב), אף על דהו דרובת חרי אדי.
 7 ושמואל אמר מתירין. איני שמואל יפוי כרובענת טלית היא - פאה מתירין, כיון שטעוהו לצורך נתיב אחר. ונבי מוזהר נעשה - שסא לא היה ברעוהו לרעית בבת אחר.
 8 שאני. שעושה להציל מן המזיק, ואינו דלכעי אין מתירין שלא לרעית כגון אחר - אין קשה מה שנהנה לתת יציאת מליתוהו על מנים. דרוקא נבילה של חי שהוא בר חובא אין
 9 מתירין: **כל** מדלי דמר עבדי כרב - קושיא דפ"ק דכתובות (ד' טו) כי סוכה:

[דף מ"ג ע"ב]

ותני פון, אילי צבור שהיה סבור שהן כבשים ושחטן לשם אילים – כבר עלו לצבור לשם חובה.

מתניתא בסבור בו שהוא פסח ושחטו לשם פסח, היה יודע בו שהוא שלמים, אלא שהיה סבור לומר שמתר לשנות שלמים לשם פסח. רבי מנא: אמר אין בעשייתו מצוה. רבי יוסה אמר: יש בעשייתו מצוה.

מסתברא דרבי מנא בקדמיותא ודרבי יוסה באחריותא.

אמרו: לית תדא דרבי ליעזר, תתובה על דרבי יהושע, דו יכיל מימיר ליה, האיך את משביני מדבר שדרכו לחלף על דבר שאין דרכו ליתחלף. ולא תדא דרבי יושע: תתובה על דרבי אליעזר, דו יכיל מימיר ליה: הרי פסחו של ראובן ששחטו לשם שמעון, הרי שנהו לדבר בשר ותימר – חיב.

רבי מאיר אומר: השוחט לשם אמורי צבור – פטור. אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר אפילו עגל את שמע מינה תרתי. את שמע מינה דבר שאין לו קצבה, ודבר שאין דרכו להתחלף ויש בעשייתו מצוה.

[דף מ"ד ע"א]

רבי שמעון פון לקיש אמר: יש בעשייתו מצוה, כגון יבמתו נדה וכו' עליה. רבי יוחנן אמר: אין בעשייתו מצוה כגון שני שפודין, אחד של שחטה ואחד של נבלה, ובקש לוכל מזה ואכל מזה.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן: שכח ומל את שלאחר שבת בשבת. רבי אליעזר מחיב הטאת ורבי יהושע פומר – הרי אין בעשייתו מצוה. ורבי יהושע פומר. שמואל קפודקנה אמר: למחר יש בעשייתה מצוה.

אמר רבי יוחנן: דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר: דבר שיש בעשייתה מצוה – פטור, דבר שאין בעשייתו מצוה – חיב. במחלקת

[דף מ"ד ע"ב]

רבי שמעון אומר: דבר שיש בעשייתו מצוה – חיב, ושאין בעשייתו מצוה – פטור. במחלקת

רבי יוסי רבי יהושע, דברי רבי מאיר. והוא, שיהא שה תמים וכן שנה ושלמים, וראוי להשתנות לשם פסח, את שמע מינה תלת. את שמע מינה דבר שאין לו קצבה, ודבר שאין דרכו להחליף ודבר שיש בעשייתו מצוה.

אית לה דבר שאין לו קצבה. רבי ירמיה סבר מימר: שלא נתנה התורה קצבה כפיה פסחים ודחו את השבת בכל שנה. רבי יוסי סבר מימר, שאין את יכול לעמד על מנינו. רבי יוסה פד הוה מטי לאילין תינוקות ספקות, הוה אמר: יפה למדנו רבי ירמיה, אית לה מימר, שאין את יכול לעמד על מנינו, אלא שלא נתנה התורה קצבה כפיה פסחים ודחו את השבת בכל שנה.

אמר רב חסדא: דברי רבי שמעון, תפטר שהיה שם חבורה אחת שלא שהמה. אמר רבי זעירא: מלתיה דרבי ינאי אמרה, והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת, מלו בשחרית, רבי זעירא אמר: סבר רבי ינאי פטור, רבי אבא אמר חיב.

ולידה מילה אמרה רבי ינאי? בא להודיעך היד דרבן של תינוקות להתחלף, על דעתיה דרבי זעירא דרבי ינאי, על דעתיה דרב פרימי מאיר.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסה: מה דאמר רב חסדא דרבי שמעון. מה דאמר רבי ינאי פרימי מאיר, משיבין דבר בין רבי מאיר לרבי שמעון. אשכחנן פלוגא בין רבי מאיר לרבי שמעון בשויר, אילין תינוקות ספקות מה את עבד לזון? דבר שיש לו קצבה או דבר שאין לו קצבה. אפילו אין שם תינוק אחד למול. ואין תעבדינון דבר שאין לו קצבה, והוא שיהא שם תינוק אחד למול.

איתא חמי,

[דף מ"ה ע"א]

הקדים זמנו - פטור. אחר זמנו - חיב.

רב הונא אמר: מחלפא היא מתניתא. דתני אמר רבי שמעון לא נחלק רבי ליעזר ורבי יהושע על מי שהיה לו למול לאחר שבת ומלו בשבת שהוא חיב ועל מה נחלקו על מי שהיה לו למול בערב שבת ומלו בשבת שרבי אליעזר מחיב הטאת ורבי יהושע פטר. אמר רבי יוסי בי רבי בון: מן קושיי מקשי לה רבי ינאי, והוא ששכח ומל את של שבת בערב שבת.

רב אדא בר אהוא אמר: זו דברי רבי מאיר ורבי שמעון. אבל דברי רבי יוסי: אפילו דבר שאינו בעשייתה מצודה, הואיל וטועה בו לשם מצודה – פטור. פרש אינו חוזר אלא על ציצין המעבבין את המילה. אמר רבי יוחנן: דברי רבי יוסה אפילו פרש וחזר, אף על הציצין שאין מעבבין את המילה.

הידין רבי יוסי? הריא דתנינן: רבי יוסי אמר: יום טוב הראשון של חג שקל להיות בשבת, שכח והוציא את הלולב ברשות הרבים – פטור, מפני שהוציאו ברשות,

אף בסבין של מילה בן, אף במצדה בן. מן מה דאמר רבי יוחנן: דברי רבי יוסי אפילו פרש וחזר אפילו על הציצין שאין מעבבין את המילה, הדיא אמרה אף בסבין של מילה בן, אף במצדה בן:

הלכה ו' מתני' – שקטו שלא לאוכליו ושלא למנוייו, לערלין ולטמאין, חיב. לאוכליו ושלא לאוכליו, למנוייו ושלא למנוייו, לפולין ולערלין, לטהורים ולטמאים, פטור.

שקטו ונמצא בעל מום, חיב. שקטו ונמצא מרפה כסתר, פטור.

שקטו ונדע שמשכו תבעלים את ידם, או שמתו או שנטמאו, פטור, מפני ששקט ברשות.

גמרא – אמר רבי לעזר: למי נצרכה? לרבי מאיר. אתניא דרבי לעזר דרבי שמעון בן לקיש, כמה דרבי שמעון בן לקיש אמר יש בעשייתו מצודה, בן רבי לעזר אמר: יש בעשייתו מצודה.

[דף מ"ה ע"ב]

אין תימר שניא הוא שהוא בעל מום, ובעל מום אין דרכו להתחלף. הרי עגל הרי אין דרכו להתחלף. ואמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר אפילו עגל. אמר רבי יוסי: אין יסבר רבי לעזר דרבי יוחנן, אתניא היא דאמר רבי יוחנן: בעל מום אין דרכו להתחלף, עגל דרכו להתחלף,

שכן נצרכה לחלל, הא בגלוי חיב. אמר רבי יוחנן: דרבי שמעון הוא. רבי יעקב בר אהא רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש: דרבי שמעון הוא.

רבי חמא בר עוקבה בשם רבי יוסי בי רבי חנינה: המושף ידו מפסחו – גופו קרב שלמים. רבי יונה אמר: שלמים כשרים. רבי יוסה אמר: שלמים פסולים.

והא תנינן פטור? סברין מימר פטור וכשר. פתרון ליה פטור ופסול.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: אין לה פסח גופו קרב שלמים, אלא שאבד ונמצא מאחר שבפרו הפעלים. והא תנינן פטור! סברין מימר פטור פשר, פתרון לה פטור פסול.

שמואל אמר: כל שאמרו בהמאת מתה, פיצא בו בפסח גופו קרב שלמים. והא תנינן פטור. סברין מימר פטור פסול, פתרון לה פטור, פשר.

רבי יסא בשם רבי יוחנן, דרבי יהודה היא, דתנינן תמן: אין שוחטין את הפסח על הידה; דברי רבי יהודה. ורבי יוסה מתיר.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא: הן אשכחנן פטור ופשר. אמר ליה: תנינן הכא פטור. ותנינן תמן פשר.

[דף מ"ו ע"א]

ועל פלם היה רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר תעבר צורתו ויצא לבית השרפה. רבי לעזר בי רבי יוסי בעא קומי רבי יוסי: ניהא שמתו ושנמטאו שמשכו הפעלים את ידם. מה אנו קימין? אם בחיים פסול – מכשיר-פסול הוא. אם לאחר שהיטה – יש משיכה לאחר שהיטה? מכיון שיש לו רשות למשה, פסול-מכשיר הוא ומעון צורה:

הדרן עלך אלו דברים בפסח

פרק שביעי

הלכה א' מתני' – פיצד צולין את הפסח, מביאין שפוד של רמון, תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו, ונותן את ברעיו ואת בני מעיו לתוכו, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר, כמין בשול הוא זה, אלא תולין הוצה לו:

גמרא – למה של רמון? אמר רבי יהודה בר בא: כל העצים בוצצין משקין ושל רמון אינו בוצצין משקין. מה אנו קימין? אם בלחין, אפלו של רמון בוצצין. אם ביבישין אפילו כל העצים אינן בוצצין. אלא ביני, כל העצים יבישין מבחוץ ולחין מבפנים. רמון יבש מבחוץ יבש מבפנים.

תני בשם רבי יודה אומר: צולה אותו בשפוד של מתכת, אמרו לו: והרי הוא רותח ומרתית! אמר להן: פשם של עין אינו נשרף כה של מתכת אינו מרתית. אמרו לו: לא דומה העין למתכת שהעין

חם מקצתו לא חם בלוי, ושל מתכת חם מקצתו חם בלוי. אית תנאי תני, תוחבו מבית נקובתו עד שהוא מגיע לתוך פיו. על דעתיה דהדין תנניה בריי: חוזר והופכו.

מה בריד עבה עבד ליה רבי יוסי הגלילי? או קריי דרש: "ראשו על כרעיו ועל קרבו".

[דף מ"ו ע"ב]

מה נפק מביניהון? צליי בנדי של חלוי, אין תימר בריד עבה עבד ליה רבי יוסי הגלילי – פסול, אין תימר קרייא דרש "ראשו על כרעיו ועל קרבו" – בשר.

התד ממנו בשר וצליי בו, אין תימר בריד עבה עבד ליה רבי יוסי הגלילי – בשר, אין תימר קרייא דרש "ראשו על כרעיו ועל קרבו" – פסול.

צליי בהבל של קדרה, אין תימר בריד עבה עבד לה רבי יוסי הגלילי – פסול, אין תימר קרייא דרש "ראשו על כרעיו ועל קרבו" – בשר. לא כן תני, צלי אש לא צלי קדרה! שני לה בנוגע בגופה של קדרה, תדא אמרה קרייא דריש.

הכל מודין ב"עליו" שהוא סמוך, מה מפליגין? ב"על". אבא שאול אומר: על המערכה – סמוך למערכה, ורבני אמרין: על המערכה – על גגה של מערכה. אתיא דאבא שאול ברבי עקיבה ודרבני ברבי יוסי הגלילי.

רבי אומר: אפילו עשאן שני סדרין של ארבע עשרה, רואין את העליונות באלו אינן ותחתונות בשרות. רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי יוחנן, רבי ואבא שאול בשיטת רבי מאיר בשלחן. ותוד ברבי דברי רבי מרפון. רבי ישמעאל אומר: מקלם. אתיא דרבי מרפון ברבי עקיבה ודרבי ישמעאל ברבי יוסי הגלילי.

דתני, רבי יוסי הגלילי אומר: אי זהו גדי מקלם?

[דף מ"ז ע"א]

בלו צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת או בשל מקצת – אין הגדי מקלם.

מכניסין גדי מקלם בלילי יום טוב הראשון של חג וביום טוב האחרון של פסח. מכניסים עגל מקלם בלילי יום טוב הראשון של פסח אבל לא גדי מקלם.

תני, אמר רבי יוסה: תודום איש רומי הנהיג את אנשי רומי שיהיו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים, שלחו חכמים ואמרו: לא! אלולא שאף תודום לא היינו מנדין אותה? מהו תודום? אמר רבי חנניה: דתוה משלח פרנסתהון דרבנין. לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ? שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נדויה!

רבי יוסה פי רבי בון בשם רב: זאת אומרת, שאסור לאדם לומר לחברו: הא לך את המעות וצא וקח לך בהם בשר לפסח, אבל אומר הוא לו: הא לך את המעות הללו וצא וקח לי בהם בשר לצלות.

רבי אימי בעי: גרף את התנור וצליין בו. אמר רבי ירמיה: מה צריכה ליה כרבי יוסי הגלילי, ברם כרבי עקיבה פשיטה ליה. אמר רבי יוסי: ואפילו כרבי עקיבה צריכה ליה. משל גחלים לאויר התנור נצלה לחצי שעה, גחלים לאויר העולם נצלה לשעה. מה בין נצלה מקצתו מהמת התנור מה בין נצלה פלו מהמת התנור? אמר רבי יוסה פי רבי בון: תנור אינו מועיל לגחלים פלום, אינו אלא מכנים את הכל, בשעה שהגחלים באויר התנור נצלה לחצי שעה, בשעה שהגחלים לאויר עולם נצלה לשעה.

הלכה ב' מתני' – אין צולין את הפסח לא בשפוד ולא באספקלה אמר רבי צדוק מעשה פרבן נמליאל שאמר לטבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האספקלה

נגע בחרסו של תנור וקלף את מקומו נטף מרוטבו על החרס וקור אלו יפול את מקומו
נטף מרוטבו על הפלת קמוץ את מקומו:

גמרא – צלי אש – ולא צלי שפוד, לא צלי קדרה, לא צלי אספקלה, לא צלי מתכת, ולא צלי כל דבר. "מכות אש", וכול מוררת? תלמוד לומר: "והיתה מחית הפכוה", אם מחית הפכוה,

[דף מ"ז ע"ב]

יכול עד שתעשה צלקת? תלמוד לומר "מכות אש", הא פיצד היתה ולא היתה. וכן הוא אומר למטון: "צרכת המכוה היא" – עד שתקרום בקלפת השום. וכא הוא אומר הכין? אמר רבי לעזר: תמן צלי אש. "פי אם צלי אש" שנה עליו הכתוב לעפוב, ברם הכא: "והיתה מכות המכוה" מפל מקום. אמר רבי שמואל בר אבוןמא: תמן נקה תורה מעפב. הכא מאי אית לך?

לית לרבן נמליאל "צלי אש"? אית ליה פסח מצרים צלי אש, אין פסח הדורות צלי אש.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: רבן גמליאל לא עבד תולדות אש כְּאֵשׁ, וְרַבְּנִין עֲבָדִין תּוֹלְדוֹת אֵשׁ כְּאֵשׁ. רבן גמליאל חלוק על חכמים ועושה הלכה כיוצא בו.

אילו אמר "לא תאכלו מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ" וְלֹא נֶאמַר "נָא", הִייתִי אוֹמֵר הִתְקַבְּלוּ וְצַלְיִין מִתֵּר, הוּי צָרְךָ הוּא שְׂיֵאמֵר "נָא".

אוֹ אִילוּ אָמַר "לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ" וְלֹא אָמַר "וּבִשְׁל", הִייתִי אוֹמֵר שְׁלִקוּ וְצַלְיִין יִהְיֶה מִתֵּר, הוּי צָרְךָ הוּא שְׂיֵאמֵר "וּבִשְׁל".

אוֹ אִילוּ אָמַר "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ כִּי אִם צְלִי אֵשׁ" וְלֹא אָמַר "מִבְּשֵׁל" הִייתִי אוֹמֵר בְּשֵׁלוּ וְצַלְיִין יִהְיֶה מִתֵּר הוּי צָרְךָ הוּא שְׂיֵאמֵר "נָא" וְצָרְךָ הוּא שְׂיֵאמֵר "בְּשֵׁל" וְצָרְךָ הוּא שְׂיֵאמֵר "מִבְּשֵׁל".

אֵכֶל פְּזִית נָא מִבְּעוֹד יוֹם, אֵית תַּנְיִי תַנְיִי: תַנְיִי, וְאֵית תַּנְיִי תַנְיִי: פְּטוּר. מֵאֵן דְּאָמַר תַנְיִי – "אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא" מִכָּל מְקוֹם! וְמֵאֵן דְּאָמַר פְּטוּר – בְּשַׁעֲרָה שְׁהוּא בְּקוּם אֵכֶל צְלִי' הוּא בְּכַל תֹּאכַל נָא, בְּשַׁעֲרָה שְׁאִינוּ בְּקוּם אֵכֶל צְלִי' אִינוּ בְּכַל תֹּאכַל נָא. שְׂכַר בּוּ עֲצָם מִבְּעוֹד יוֹם, אֵית תַּנְיִי תַנְיִי תַנְיִי, אֵית תַּנְיִי תַנְיִי פְּטוּר. מֵאֵן דְּאָמַר תַנְיִי – "וְעֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ" מִכָּל מְקוֹם, וְמֵאֵן דְּאָמַר פְּטוּר בְּשַׁעֲרָה שְׁאִינוּ בְּקוּם אֵכֶל צְלִי' אִינוּ מִשּׁוּם "וְעֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ", בְּשַׁעֲרָה שְׁהוּא בְּקוּם אֵכֶל צְלִי' הוּא מִשּׁוּם "וְעֲצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוּ".

נִגְע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל תַנְזוּר – פְּסוּל גּוֹף הוּא וְנִשְׂרַף מִיָּד. נִטְף מְרוֹטְבּוֹ עַל הַחֶרֶס – פְּסוּל מִכְשִׁיר הוּא וְטַעוֹן צוּרָה.

נִטְף מְרוֹטְבּוֹ עַל הַסֶּלֶת – יִקְמוֹץ אֶת מְקוֹמוֹ. תִּיהָ בַר אַחָא בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקוּישׁ:

[דף מ"ח ע"א]

הָדָא דְתִימָא בְּרוֹתְהָת אֵכֶל בְּצוֹנְנַת אַסוּר, אָמַר רַבִּי לְעוֹזֵר: לֹא אִמְרָה תוֹרָה הוּא לֹא יִצְלָה אֶת אַחֵרִים, אֵלָּא הוּא לֹא יִצְלָה מִחֲמַת אַחֵרִים.

הִלְכָה ג' מִתַּנְיִי – סְכוּ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל תְּרוּמָה, אִם חֲבוּרָת פְּתָנִים – יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אִם הוּי – יִדְחֶנּוּ, אִם צְלִי – יִקְלַף אֶת הַחִיצוֹן.

סְכוּ בְּשִׁמּוֹן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי – לֹא יַעֲשֶׂנוּ דְמִים עִם בְּנֵי חֲבוּרָה, לְפִי שְׁאִין מוֹכְרִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַם.

גמרא – לא אמר אלא סבו, הא אם טבלו – אסור. חד פר נש בשל תרנגולתא בשמן שרפה. אתא שאיל לרבי ביסנא, אמר ליה: אול שולקה,

כיני מתניתא אין פודין מעשר שני בירושלים.

הלכה ד' מתני' – המשא דברים באין בטמאה ואין נאכלין בטמאה: העמר ושתי הלחם ולחם הפנים וזבחי שלמי צבור ושעירי ראשי חדשים הפסח שבא בטמאה נאכל בטמאה שלא בא מתחלתו אלא לאכילה.

גמרא – וכל קרבנות צבור אינן באין בטמאה? לא אתא אלא ממיר לה, אף על פי שהן באין בטמאה –

אינן נאכלין בטמאה. בין כמאן דאמר הלחם עקר בין כמאן דאמר בכשים עקר, אך בעה אנוני! תנניה חש לון ותניתון המשא.

אית תנני תני פלהום למדין מן הפסח, אית תנני תני כל אחד ואחד למד במקומו. מאן דאמר בולחון למדין מן הפסח, מה "מועדו" שנאמר בפסח דוחה את הטמאה, אף מועדו שאמר בכלן דוחה את הטמאה. מאן דאמר 'כל אחד ואחד למד במקומו' מנין ליה? ואתיא פהדא דתני, רבי אומר: מה תלמוד לומר "וידבר משה את מועדי ה'"? לפי שלא למדנו אלא על הפסח והתמיד שיידחו את השבת שנאמר בהם "במועדו" שאר כל קרבנות צבור מניין? תלמוד לומר "אלה תעשו לה' במועדיכם", לעמר ולקרב עמו, ולשתי הלחם ולקרב עמהן לא שמעננו, וכשהוא אומר: "וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל" – קבען חובה, שבלם יבואו בטמאה. וכשם שהן באין בטמאה, כך יהיו נאכלין בטמאה. גזרת הפתוב הוא:

[דף מ"ח ע"ב]

"והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל". יאמר אף בפסח כן? שנייה היא, שלא בא מתחלתו אלא לאכילה.

הלכה ה' מתני' – נטמא הבשר והחלב קים – אינו זורק את הדם. נטמא החלב והבשר קים – זורק את הדם.

ובמקדשין אינו כן, אלא אף על פי שנטמא הבשר והחלב קים זורק את הדם.

גמרא – ודלא ברבי נתן, דרבי נתן אומר: יוצאין בזריקה בלא אכילה. מאי טעמא? "ושחטו אותה כל קהל עדת ישראל בין הערבים". "אותו" אף על פי שאין שם אלא פסח אחד, כוליהו יוצאין בזריקה אחת. ואפשר פזית לכל אחד ואחד.

פשיטא דא מלתה, נטמא הבשר והאמורים קימים – זורק את הדם על האמורים, נטמאו האמורים והבשר קים – זורק את הדם על האמורים, נטמאו האמורים והבשר קים – זורק את הדם על הבשר נטמא הבשר ואבדו האמורים. אומר רבי שמוי: הוון קימא, לא כמו שנטמא הבשר ואבדו האמורין הוא, את אמר קומין אוף הכא זורק. אומר רבי: תפתר ברבי ליעזר, דרבי ליעזר אומר: אף על פי שאין שירים, יש קומין

כא בטמאת עובדין. היך עבידה, שחטו אותו בעלי מומין וזרקו אותו טהורין.

אמר רבי הילא: "והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" – הרי לא יגע בו טמא. "והבשר כל טהור יאכל בשר". הרי יש באן טהורים שיאכלוהו. רבי זעירא, מאחר שאלו הפסח הבא בטמאה ונאכלת בטמאה, והכא כמי שבא בטמאה ויבא אמר, דאמר רבי ישמאל: היך עבידא, מאחר שאין מתירין לו לזרק כמי שבא בטמאה, או מאחר שאלו עבר וזרק הרצה כמי שלא בא בטמאה.

נישמעינה מן תדא, דאמר רבי הושעיה: "ונשא אהרן את עזו הקדשים" –

[דף מ"ט ע"א]

עזו הקרבים לא עזו המקריבים. הפריש בין קרבים ליהוד לקרבים לצבור, הקרבים ליהוד אם יש לו, אומרין לו 'הבא'. ואם לאו – אין מתירין לו לזרק את דמו. עבר וזרק – הרצה המקריבים ליהוד, בין שיש לו בין שאין לו – לא הרצה. הקרבין לצבור, אם יש, אומרים לו: 'הבא', ואם לאו – מתירין לו לזרק בתחלה. המקריבין לצבור בין שיש לו, בין שאין לו עבר וזרק הרצה.

אמר רבי ליעזר: מתניתא בבא בטמאה משעיה ראשונה, אבל אם בא בטהרה ונטמא – אינו נאכל בטמאה. שחטו בטהרה ונטמא הצבור – יזרק הדם בטהרה ואל יאכל הבשר בטמאה. רבי לא בשם רבי יוחנן; רבי נתן היא, דרבי נתן אומר: יוצאין בזריקה, אבל אכילה.

שחטו בטהרה ונטמא הדם הצבור – יזרק הדם בטמאה ואל יאכל הבשר בטמאה. רבי ירמיה בשם רבי יוחנן; מפני מראית העין, שלא יאמרו ראינו פסח בא בטהרה וזרק בטמאה.

מעלתה לא יזרק הדם בטמאה? שלא יהו אומר ראינו פסח שפא בטרה ונזרק בטמאה. הא סוף
מימר דרבי נתן היא.

מודה רבי נתן בחולה ובזמן. מודה רבי נתן היא בחבורה שנמא עובד שלהן שהן נדהין לפסח
השני. מודה רבי נתן בחבורה שנמצאת יבולת בעורה שהן נדהין לפסח השני.

חמש חבורות שנתערבו עורות פסחיהן, ונמצאת יבולת בעורה של אחת מהן, כולחון יצאו לבית
השרפה ופטורין מלעשות פסח שני. סברי מימר דרבי נתן היא.

[דף מ"ט ע"ב]

תפתר דברי חבל במטמא בספק קבר התהום, וכרבי נתן זרק את הדם.

רבי יוחנן רבי ישמעאל בשם רבי יהושע: כתוב אחד אומר "אך בכור שור או בכור כשב או בכור
עז" וגו', וכתוב אחד אומר: "וזרק תכהן את הדם על מזבח ה' פסח אהל מועד והקטיר החלב לריח
ניחח לה" – עד שיהא שם או בשר לאכילה או אמורין להקטיר. תפון תנינו, נטמאו שיריה, נשרפו
שיריה, עבדו שיריה – כמדת רבי אליעזר בשרה, וכמדת רבי יהושע פסולה. שלא בכלי שרת –
פסולה. רבי ישמעאל מכשיר. הקטיר קמצו פעמים בשרה.

על דעתיה דרבי אליעזר, אם אין דם אין בשר, אף על פי שאין בשר יש דם. אם אין קמין אין
שירים, אף על פי שאין שירים יש קמין. על דעתיה דרבי יהושע, אם אין דם אין בשר, אם אין
בשר אין דם. אם אין קמין – אין שירים, אם אין שירים – אין קמין.

אמר רבי מנא: תפתר פרבי אליעזר, דרבי אליעזר אמר: אף על פי שאין שירים – יש קמין. אמר
רבי יוסה פי רבי בון, רב ורבי יוחנן, תריהון אקרי: מודה רבי יהושע שאם עבר וזרק את הדם
שחרצה.

הלכה ו' מתני' – נטמא קהל או רבו, או שהיו חכמים טמאים והקהל טהור, יעשו בטמאה.

נטמא מעוט הקהל – הטורין עושין את הראשון, והטמאין עושין את השני.

גמרא – מאן תנא רוב? רבי מאיר, דתני רבי מאיר אומר: היא מחצית כל השבטים. היא מחצית
כל שבט ושבט וכלכד רוב.

ר' יודה אומר:

[דף נ' ע"א]

חזי פל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא וּבְלֵבֵד רֹב שִׁבְטִים שְׁלָמִים שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: פֶּל הַשִּׁבְטִים קְרוּיִם קָהֵל. ר' יוֹדָה אָמַר: פֶּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא קְרוּי קָהֵל,

מַה נֶּפֶק מִבִּינֵיהוֹן? גְּרִירָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֵין שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים. רַבִּי יוֹדָה אָמַר: שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים. אֲתִיָּא דְרַבִּי יוֹדָה בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמַה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים, בְּן רַבִּי יוֹדָה אָמַר: שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים, אַף עַל גַּב דְרַבִּי יוֹדָה אָמַר שִׁבְטָא אֶחָד גּוֹרֵר פֶּל הַשִּׁבְטִים מוֹדָה הוּא שְׁתֵּתָא הוֹרִיָּה מִלְשַׁבְתָּה הִגְזִית.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: טַעְמָא דְהֵן תַּנְיִיָּה: "מִן הַמְּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה'".

מַה טַעַם דְרַבִּי יוֹדָה? "וְנִסְלַח לְכָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מַה טַעְמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן? "כִּי לְכָל הָעָם בְּשִׁנְגָּה". מַה מְקַיֵּם רַבִּי שְׁמַעוֹן טַעַם דְרַבִּי יוֹדָה? "וְנִסְלַח לְכָל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – פֶּרַט לְנָשִׁים וְלַקְטָנִים. מַה מְקַיֵּם ר' יוֹדָה טַעַם דְרַבִּי שְׁמַעוֹן? "כִּי לְכָל הָעָם בְּשִׁנְגָּה" – פֶּרַט לְשִׁתְּהִלְתָּה בְּדוֹן וְסוּפָה בְּשִׁנְגָּה.

ר' אֲבוּן בְּשֵׁם ר' בְּנִימִין בַּר לִוִי: קְרוּיָא מְסִיעַ לְמֵאן דְאָמַר פֶּל שִׁבְטָא וְשִׁבְטָא קְרוּי קָהֵל – גּוֹי וְקָהֵל גּוֹיִם יְהִיָּה מִפְּדִי וְאֲדִין לֹא נִלְדַּב בְּנִימִין.

אָמַר רַבִּי הִיָּה בַר בָּא: בְּשֵׁם שְׁהֵן חוֹלְקִין בְּאֵן כֶּה הֵם חוֹלְקִין בְּטַמְאָתָה, דְתַנְיָה הִיָּה הַצְּבוּר חֲצִיִּים טְהוֹרִין וְחֲצִיִּין טַמְאִים. הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרֵאשׁוֹן וְהַטַּמְאִים הַשְּׁנִי, דְבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. ר' יְהוּדָה אָמַר: הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין לְעֶצְמוֹן וְהַטַּמְאִין עוֹשִׂין לְעֶצְמוֹן. אָמְרוּ לוֹ: אֵין תַּפְסָח בָּא חֲצִיִּין, אֶלָּא אוֹ בְּלָם יַעֲשׂוּ בְּטַהֲרָה אוֹ בְּלָם יַעֲשׂוּ בְּטַמְאָתָה. מַנּוּ אָמְרוּ לוֹ בְּרַבִּי יוֹדָה:

[דף נ' ע"ב]

דְתַנְיָן תַּפְּחָן, נְטִמָּת אַחַת מִן הַחֲלוֹת אוֹ אֶחָד מִן הַפְּדָרִים. ר' יְהוּדָה אָמַר: שְׁנֵיהֶם יִצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה, שְׂאִין קָרְבֵן צְבוּר חֲלוּקִי. וְהַכְּמִים אָמְרִים: הַטַּמְאָה בְּטַמְאָתוֹ וְהַטְּהוֹר יֵאָכֵל. ר' יוֹסֵה בִּי ר' בּוֹן בְּשֵׁם ר' יוֹחָנָן: מַנִּי אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים, שְׁהֵן בְּשִׁיטָת ר' מֵאִיר.

עַל דַּעֲתִיָּה דְרַבִּי מֵאִיר, הִתְּחַן מְחַצֵּה עַל מְחַצֵּה מַה אֶת עֶבֶד לִיָּה? פְּרָבָה בְּמַעוֹט, אֵין תִּימַר פְּרָב – הַטְּהוֹרִים אֵינֶן עוֹשִׂין אֶת הָרֵאשׁוֹן. אֵין תִּימַר בְּמַעוֹט – הַטַּמְאִין אֵין עוֹשִׂין אֶת הַשְּׁנִי. אָמַר רַבִּי

יִסָּה: לא אָמַר רוב מְהוּרִים אֵינָן עוֹשִׂין אֶת הָרֵאשׁוֹן וְרוֹב טְמָאִין אֵינָן עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי לֹא אָמַר, אֶלָּא רוב טְמָאִין לֹא יִדְחוּ לְפָסַח שְׁנִי.

עַל דַּעֲתִיחַ דְּרַבִּי יוֹדֵה, הֲהֵן מְהוּצָה עַל מְהוּצָה מִה אֶת עֶבֶד לִיהָ? רַבִּי בָּא מִשָּׁם רַב: מְטָמְאִין אֶחָד בְּשָׂרֵין. שְׁמוּאֵל אָמַר: מְשַׁלְּחִין אוֹתוֹ לְדַרְדְּ רְהוּקָה. אֲתֵיָא בְּמֵאן דְּאָמַר: הִיחִיד מְכַרְיַע עַל הַטְּמָאָה, בְּרַם בְּמֵאן דְּאָמַר אֵין הִיחִיד מְכַרְיַע עַל הַטְּמָאָה – מְשַׁלְּחִין שְׁנַיִם.

דְּרַב בְּרַבִּי אֲלֵעִזֵּר, בְּמָה דְּאָמַר רַבִּי לְעִזֵּר: הִיָּה הַצְּבוּר מוֹנְעֵי נְבִלוֹת מוֹנְעֵי שְׂרָצִים – עוֹשִׂים בְּטְמָאָה, שְׂאִין שָׁם מוּם לְמַבֵּל, אֲבָל אִם יֵשׁ מוּם לְמַבֵּל – אֵינָן עוֹשִׂין בְּטְמָאָה.

אָמַר רַבִּי לְעִזֵּר: הֲבֵיא בְּטְמָאָת בְּלֵי שְׂרַת, הֲבֵיא בְּטְמָאָה הוּא, בָּא בְּטְמָאָת בְּלֵי שְׂרַת, הֲבֵיא בְּטְמָאָת יָדִים, הֲבֵיא בְּטְמָאָת סְכִינִים.

הִיָּה צְבוּר שְׁלִישׁ זְבִין שְׁלִישׁ טְמָאִין שְׁלִישׁ מְהוּרִין. ר' מְנַא בְּשֵׁם הַזְּקֵנָה: זְבִין וְטְמָאִין רַבִּין עַל הַמְּהוּרִין וְעוֹשִׂין בְּטְמָאָה, וְזָכִין – אֵינָן עוֹשִׂין לֹא הָרֵאשׁוֹן וְלֹא אֶת הַשֵּׁנִי. אָמַר רַבִּי זְעִירָא:

[דף נ"א ע"א]

הֲזָב עָשׂוֹ אוֹתוֹ כְּמוּמַר בְּהוּרְיָה, בְּמָה דְּתִימַר תַּמָּן מוּמַר בְּהוּרְיָה אֵינּוּ לֹא מַעְלָה וְלֹא מוּרִיד, אוּף הֲבֵיא אֵינּוּ לֹא מַעְלָה וְלֹא מוּרִיד.

בְּנֵי חֲבוּרָה שְׁנַטְמָא אֶחָד מִהֶן וְאֵין יְדוּעַ אֵיזְהוּ – צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי. צְבוּר שְׁנַטְמָא אֶחָד מִהֶן וְאֵין יְדוּעַ אֵיזְהוּ, ר' זְעִירָא אָמַר: יַעֲשׂוּ בְּטְמָאָה.

תַּנִּי ר' הוֹשִׁעִיָּה: יַעֲשׂוּ בְּסַפִּיקָן. לֹא מִסַּתְבְּרָא דְּלֹא, כְּהָדָא דְּתַנִּי ר' הוֹשִׁעִיָּה: שְׁלֹא לַעֲנֹשׁ לִיחִיד כְּרַת.

רַבִּי אִימִי בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָמִישׁ: לְהוּרְיָה הֲלָכוּ אַחַר יְשִׁיבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְטְמָאָה הֲלָכוּ אַחַר רוב נְכַנְסִין לְעִזְרָה. מַה בְּכָל כַּת וְכַת, מְשַׁעְרִין אוּ אֵין מְשַׁעְרִין אֶלָּא כַּת הָרֵאשׁוֹנָה בְּלֶכֶד? אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בְּרַבִּי בּוֹן עַד שְׁהוּן מְבַחוּזִין הֵן מְשַׁעְרִין עֲצָכוֹן.

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: דְּרֵאִיִּיה הֲלָכוּ מִלְּבוּא חֲמַת עַד נַחַל מִצְרַיִם. רַבִּי תַנְחוּמָא בְּשֵׁם ר' הוֹנָה: מְטָמְא דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: "וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בַּעַת הַחַיָּא אֶת הַחֶגְג וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ" וְגו'.

מִסְכַּת מִקְוֹאוֹת פֶּרֶק שְׁבִיעִי

יֵד הַקָּרְדֵם וְשֶׁעַל יַד הַמְגַרְפָּה - הָרִי אֵלּוּ אֵינָן חוֹצְצִין. הַגְּלִידוֹ - הָרִי אֵלּוּ חוֹצְצִין:

ג. כָּל יְדוֹת הַכְּלִים שֶׁהַכְּנִיסָן כְּדָרְכָן - הָרִי אֵלּוּ אֵינָן חוֹצְצִין. נִתְּן זֶפֶת וְשִׁעוּה, בֵּין בְּמִקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמִקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלּוּ אֵינָן חוֹצְצִין. הַכְּנִיסָן שְׁלֵא כְּדָרְכָן - הָרִי אֵלּוּ חוֹצְצִין. נִתְּן הַזֶּפֶת וְהַשִּׁעוּה, בֵּין בְּמִקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמִקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלּוּ חוֹצְצִין. כָּל יְדוֹת הַכְּלִים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרוּ, כְּגוֹן יַד הַמַּגָּל וְיַד הַסַּפִּיץ, אִם מִשְׁמֵשִׁין מֵעִין מִלֹּאכְתָּן רֵאשׁוֹנָה - אֵינָן חוֹצְצִין, וְאִם לֹא - חוֹצְצִין.

ד. מַגָּל שֶׁנִּשְׁבְּרָה יָדָה, מִן הַשִּׁפָּה וְלִפְנֵים - אֵינָה חוֹצְצַת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבִית הַסְּתָרִים. מִן הַשִּׁפָּה וְלַחוּץ, אִם מִשְׁמֵשֶׁת מֵעִין מִלֹּאכְתָּה רֵאשׁוֹנָה - אֵינָה חוֹצְצַת. וְאִם לֹא - חוֹצְצַת. סָרְגָה בְּגָמִי אוּ בַּמְשִׁיחָה - הָרִי זֶה חוֹצְצַת. שְׂרָפָה בְּשָׂרָף - הָרִי זֶה אֵינָה חוֹצְצַת:

ה. כָּלִי שֶׁצָּרָה מִכָּאן וּמִכָּאן וְרָחַב מִן הָאֶמְצַע, כְּגוֹן עֲרֻבָה וְחִצֵי עֲרֻבָה - אֵינָן לֵהֲן טְהוֹרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּה עַל צִדָּן. צְלוּחִית שְׂאוּגָנָה מְעוּדָה לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ גְבוּהִים, וְכֵן לִגְזֵן שְׂאוּגָנָה מְעוּדָה לְתוֹכָהּ וְכַתְפוּתֶיהָ גְבוּהִים - אֵינָן לֵהֲן טְהוֹרָה עוֹלָמִית עַד שִׁיטָּנָה. צְלוּחִית שֶׁשִּׁפְתָּהּ שׁוֹקַעַת לְאַחֲרֶיהָ - מוֹרִידָה דֶּרֶךְ פִּיהָ וְהוֹפְכָה וּמִטְבִּילָה וּמַעֲלָה אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שׁוּלְיָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: מִטְבִּיל כְּדָרְכּוֹ וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבִית הַסְּתָרִים. צְלוּחִית שְׂאוּגָנָה חוֹזֶרֶת לְתוֹכָהּ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מִטְבִּיל כְּדָרְכּוֹ וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבִית הַסְּתָרִים:

מִסְכַּת מִקְוֹאוֹת פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. כֶּפֶה יָדָיו וְרַגְלָיו וְיֹשֵׁב לוֹ בְּאַמַּת הַמַּיִם, אִם נִכְנְסוּ הַמַּיִם דֶּרֶךְ כָּלוּ - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טָמֵא. הֵיךְ רַגְלָיו מְלֵאִים אֶבֶק, וְיָרֵד וְטָבַל בְּמִקְוָה שֵׁשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה - טָמֵא. שֶׁשָּׂפָף אוּ שֶׁטָּבַל בְּחִמְצֵין - טְהוֹר. קוּמְקוּם שֶׁהוּא מְלֵא פְחָמִין וְהִטְבִּילוֹ - טָמֵא. שֶׁשָּׂפָפוּ אוּ שֶׁהִטְבִּילוֹ בְּחִמְצֵין - טְהוֹר. הַסְּלִין שֶׁל גֵּת אוּ שֶׁל בַּד, אוֹצִין - צָרִיף לַחֲטָט, וְרָפִים -

א. טְבַעַת שֶׁנִּתְּוָנָה בְּלִבָּנָה שֶׁל טִיט טוֹפָח, וְהִטְבִּילָה - טְהוֹרָה. וְאִם הָיָה טִיט יוֹן וְחֻבְרִיו - כָּאֵלּוּ לֹא טָבְלָה. לִגְזֵן שֶׁהוּא מְלֵא מַיִם טְמֵאִים שְׂאוּבִין וְנִתְּנָן עַל פִּי טִיט טוֹפָח, אִם הָיָה הַטִּיט שׁוֹקַעַת בְּמַיִם, וְהִטְבִּילָן - טְהוֹר. וְאִם הָיָה הַטִּיט יוֹן וְחֻבְרִיו - כָּאֵלּוּ לֹא טָבַל. וְרַבִּי יוֹסִי מִטְמֵא בְּשֵׁל מִרְקָא, מִפְּנֵי שֶׁשָּׂפִין בּוֹ סְדָקִי כְּלִים. אֵלּוּ הֵן יְתוּדוֹת הַדְּרָכִים? אֵלּוּ שֶׁמֵּהֲלִכִין עֲלֵיהֶם בַּיָּמוֹת הַגְּשָׁמִים וְהֵן מִתְמַצְכִּין. עַל הַבְּגָדִים, מִצַּד אֶחָד - אֵינּוּ חוֹצֵץ, מִשְׁנֵי צְדָדִין - חוֹצֵץ; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: אִף מִצַּד אֶחָד - חוֹצֵץ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעֵאל: שֶׁל בְּנֵאִין מִצַּד אֶחָד שֶׁל בּוֹר, גְּדוּלָה - מִצַּד אֶחָד, וּקְטָנָה - עַד שֶׁיֵּהָא מִשְׁנֵי צְדָדִין:

ב. הַזֶּפֶת שֶׁכִּסּוּ וְשֶׁבְּצֻלּוּחִית, מִתּוֹכָן - חוֹצְצוֹת, וּמֵאַחֲרֶיהֶן - אֵינָה חוֹצְצוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִבֵּית הָאֶמֶן, אֲבָל מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאַחֲרֶיהֶן - הָרִי זֶה חוֹצְצַת. בַּתְּמַחֲוִי וּבַקְּעָרָה, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאַחֲרֶיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאֶמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת - הָרִי אֵלּוּ חוֹצְצִין. הַמּוֹר וְהַקּוּמוֹס, בֵּין כְּבוֹס בֵּין בְּצֻלּוּחִית בֵּין בַּקְּעָרָה וּבֵין בַּתְּמַחֲוִי, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאַחֲרֶיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאֶמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל הַבַּיִת חוֹצְצִין. עַל הַסַּנְדֵּל מִתּוֹכוֹ, לְמַעֲלָה - חוֹצֵץ, וְלַמַּטָּה - אֵינּוּ חוֹצֵץ. וְעַל הַסַּפְסָל, לְמַעֲלָה וּמִן הַצְּדָדִין - חוֹצֵץ, וּלְמַטָּה - אֵינּוּ חוֹצֵץ. לְכָלוּף הַצּוּאָה שֶׁכִּפְרָה וְשֶׁכִּסְּאָה וְשֶׁבְּקַתְּדָרָאוֹת הַמְּכַבְּסִים, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מֵאַחֲרֶיהֶן, בֵּין מִלְּמַטָּן וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - הָרִי אֵלּוּ חוֹצְצִין. עַל מַטָּת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עַל הַגְּזִישׁ הַחִיצוֹן - חוֹצֵץ, עַל הַפְּנִימִי - אֵינּוּ חוֹצֵץ. עַל הַמְּטַפַּחַת שֶׁל מְפַסְלֵי אֵילָנוֹת - אֵינָן חוֹצְצִין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אִף עַל חִלּוּקָן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף עַל שְׁמָנִים כִּיּוּצָא בְּהֵן. לְחֻלּוּחִית שֶׁל שְׁמָרִים שֶׁכִּסּוּ שֶׁבְּצֻלּוּחִית, וְהַמּוֹךְ שֶׁבְּשִׁיר וְשֶׁבְּזוּג, וְהַטִּיט וְהַבְּצֵק שֶׁעַל

שׁוֹתָה כְּשֶׁעוֹר וְיֹרֵד וְטוֹבֵל. שְׁתֵּה פָחוֹת מִכְּשֶׁעוֹר וְיֹרֵד וְטוֹבֵל בְּאֲמֻצֶּעַ - טַמְא. הַתִּירוֹ לְמַגַּע טַמְא מִתּ שְׁתֵּהָ מְנִיקָה אֶת בְּנֵהּ, וּבְנֵה טְהוֹר:

ד. בַּלַּע כְּזִית מִן הַמֵּת וְנִכְנַס לְבֵית - הַבֵּית טְהוֹר. שְׁכַל הַבְּלוּעִין בֵּין בְּאֲדָם בֵּין בְּהֵמָה בֵּין בְּחַיָּה בֵּין בְּעוֹפוֹת - טְהוֹרִין. הַקִּיאָן - הַבֵּית טַמְא. נִסְרַח אוֹ שִׁיצָא מִלְמַטָּה - טְהוֹרִין. שְׁתֵּה מִים טַמְאִים וְהִקִּיאָן - טַמְאִין, מִפְּנֵי שֶׁנִּטְמְאוּ בוֹ בִּיצִיאָתָן. טַבֵּל אוֹ שֶׁנִּסְרַחוּ אוֹ שִׁיצָא מִלְמַטָּה - טְהוֹרִין. שְׁתֵּה שְׂאֵר הַמִּשְׁקִין, אִף עַל פִּי שְׁטַבֵּל וְהִקִּיאָן - טַמְאִין, לְפִי שְׂאִינָן טְהוֹרִין בַּגּוֹף. נִסְרַחוּ אוֹ שִׁיצָאוּ מִלְמַטָּה - טְהוֹרִין. פָּרָה שֶׁשָּׂתֵת מִים טַמְאִין וְהִקִּיאָתָן - טַמְאִין, מִפְּנֵי שְׂאִין טְהוֹרִין בַּגּוֹף. נִסְרַחוּ אוֹ שִׁיצָאוּ מִלְמַטָּן - טְהוֹרִין. וְנִכְנַס לוֹ חֵץ בִּירְכוֹ, רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ חוּצָץ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: הָרִי זֶה חוּצָץ. בְּמָה דְבָרִים אֲמֹרִים? בְּשֵׁל מִתְּכָת, אֲבָל בְּשֵׁל עֵץ - אֵינוֹ חוּצָץ. וְאִם קָרַם עָלָיו הָעוֹר לְמַעְלָה, הַכֹּל מוֹדִים שְׂאִינוֹ חוּצָץ, שְׁכַל הַבְּלוּעִין בֵּין בְּאֲדָם וּבֵין בְּהֵמָה וּבֵין בְּחַיָּה וּבֵין בְּעוֹפוֹת - טְהוֹרִין. נִכְנַסוּ צְרוּרוֹת וְקִסְמִים בְּסֻדְקֵי רִגְלָיו מִלְמַטָּה, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵינוֹ חוּצָץ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבֵית הַסְּתָרִים:

ה. אִסְפְּלִנִית מְלוּגְמָא וְרִטְיָה שְׁעַל בֵּית הַסְּתָרִים, רַבִּי אוֹמֵר: חוּצָץ. וְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ חוּצָץ. הָעוֹשֶׂה קִילְקִי בְּרֹאשׁוֹ, רַבִּי אוֹמֵר: חוּצָץ. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינוֹ חוּצָץ. הֵיטָהּ בוֹ שְׁעָרָה אַחַת חוּץ לְמַכְּהָ, וְרֹאשׁוֹ מְדַבֵּק לְמַכְּהָ, אוֹ שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת וְרֹאשׁוֹ מְדַבֵּק בְּטִיט אוֹ בְּצוּאָה - הָרִי אֵלּוֹ חוּצָצוֹת. הָיוּ לוֹ שְׁתֵּי שְׁעָרוֹת בְּרִיסֵי עֵינָיו וּמִלְמַטָּה, וְנִקְבוּ, וְהוּצִיאָן בְּרִיסֵי עֵינָיו מִלְמַעְלָה, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה, וְנִמְנָנוּ עָלָיו חֲמִשָּׁה זְקָנִים בְּלוֹד וְטַמְאוּהוּ:

ו. פָּרָה שֶׁשָּׂתֵת מִי חֲטָאת וְשִׁחְטָהּ בְּתוֹךְ מַעַת לַעֲת, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה, וְהָיָה רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי מְטַהֵר וְרַבִּי עֲקִיבָא מְטַמֵּא, סִיעַ רַבִּי טְרַפּוֹן אֶת רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי. סִיעַ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נַנְס

צָרִיף לְנַעַר. קִשְׁרֵי פּוֹנְדָא וּפְסִיקָא, וְקִשְׁרֵי מְנַעַל וְסַנְדַּל, וְקִשְׁרֵי מִפְתַּח חֲלוֹק שֶׁל אִשָּׁה - הָרִי אֵלּוֹ חוּצָצִין. קִשְׁרֵי פּוֹנְדָא וּפְסִיקָא וְקִשְׁרֵי רְצוּעוֹת מְנַעַל וְסַנְדַּל, וְהַקֶּשֶׁר שֶׁבְּאִפְרִיקִסִין שֶׁבְּכַתֵּף, וְסֻדְרֵן שֶׁקֶשְׁרוּ אֶת נִימְיוֹ - הָרִי אֵלּוֹ חוּצָצִין. נִתְקַשְׁרוּ מְאֻלֵּיהֶן - אֵינָן חוּצָצִין. קִשְׁרֵי עֲנִי שֶׁמְקַפִּיד עֲלֵיהֶן וְשֶׁל בַּעַל הַבֵּית - הָרִי אֵלּוֹ חוּצָצִין. שֶׁל בַּעַל הַבֵּית שְׂאִין מְקַפִּיד עֲלֵיהֶן אוֹ שֶׁל עֲנִי - הָרִי אֵלּוֹ אֵינָן חוּצָצִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: צָרִיף לְהַטְבִּיל אֶת בָּלָן מִפְּנֵי חֲתָךְ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי טְרַפּוֹן: בִּשְׁלֻשְׁלַת צָרִיף לְהַטְבִּיל אֶת כָּל הַטְּבַעַת. כְּלִי שֶׁהוּא מְלֵא יַיִן וְהַטְבִּילוֹ, אִם בְּטַל מְרָאִיו - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טַמְא. מְלֵא יַיִן וְחֻלְבֵּי, אִם רַבָּה עָלָיו מִים - טְהוֹר, וְאִם לֹא - טַמְא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רּוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלּוֹ הוּא יַיִן אֲדָם בְּמִים, אִם בְּטַל מְרָאִיו - טְהוֹר. וְאִם לֹא - טַמְא. מְלֵא מִי חֲטָאת עַד שֶׁרַבָּה עָלָיו הַמִּים, אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁמַעְתִּי שֶׁאֲפִלוּ כְּלִי מְחֻזְקִי כּוֹר וְאֵין בוֹ אֶלָּא רְבִיעִית - כְּאֵלּוֹ לֹא טַבֵּל:

ב. כֹּל הָאוֹכְלִים מְצַטְרְפִין לְפִסְלָא אֶת הַגּוּיָה בְּכַחְצֵי פָּרַס בְּתוֹךְ כְּדִי אֲכִילַת פָּרַס. אֲכַל, וְחֹזֵר וְאֲכַל, וְחֹזֵר וְאֲכַל, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת אֲכִילָה רֹאשׁוֹנָה וְעַד סוֹף אֲכִילָה אַחְרוֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרַס - מְצַטְרְפִין, וְאִם לֹא - אֵין מְצַטְרְפִין, לֹא הִתְרוּ לְאֲכַל פָּחוֹת מִכְּשֶׁעוֹר לְהִיּוֹת יוֹרֵד וְטוֹבֵל, אֶלָּא אוֹכַל כְּשֶׁעוֹר וְיֹרֵד וְטוֹבֵל. אֲכַל פָּחוֹת מִכְּשֶׁעוֹר וְיֹרֵד וְטוֹבֵל בְּאֲמֻצֶּעַ - טַמְא. הַתִּירוֹ לְמַעְבַּרְת לְאֲכַל פָּחוֹת מִכְּשֶׁעוֹר מִפְּנֵי סַפְנַת נַפְשׁוֹת. וְכַמָּה הִיא פָּרַס? שְׁתֵּי בִיצִים חֶסֶר קִמְצָא; דְּבַרִּי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: שְׁתֵּי בִיצִים שׁוֹחֲקוֹת. שְׁעַר רַבִּי שְׁתֵּי בִיצִים וְעוֹד:

ג. כֹּל הַמִּשְׁקִין מְצַטְרְפִין לְפִסְלָא אֶת הַגּוּיָה בְּשׁוֹתָה רְבִיעִית מִתּוֹךְ כְּדִי אֲכִילַת פָּרַס. שְׁתֵּה, וְחֹזֵר וְשְׁתֵּה, וְחֹזֵר וְשְׁתֵּה, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת שְׁתֵּיָה רֹאשׁוֹנָה עַד סוֹף שְׁתֵּיָה אַחְרוֹנָה כְּדִי אֲכִילַת פָּרַס - מְצַטְרְפִין, יוֹתֵר מִכָּאֵן - אֵין מְצַטְרְפִין. לֹא הִתְרוּ לְשִׁתּוֹת פָּחוֹת מִכְּשֶׁעוֹר לְהִיּוֹת יוֹרֵד וְטוֹבֵל, אֶלָּא

ב. טומטום ואנדרוגינוס שָׂראוּ - דִּין שְׁעָתָן. גִּיּוֹרֵת שְׂרָאָתָהּ - דִּיָּה שְׁעָתָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: הָרִי הֵיא כְּכֹל הַנְּשִׂימ, וּמִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְקִידָה לַפְּקִידָה. הַרְוָאָה מֵאֲנֵס - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְאִיזְהוּ מֵאֲנֵס? פְּהֵקָה וְרֵאָתָה, קִפְצָה וְרֵאָתָה, הַכְּתָה בַּעֲלָה וְרֵאָתָה, נִשְׂאָה מִשָּׂא כְּבֹד וְרֵאָתָה - זֶה הוּא אֲנֵס. וְכִיצַד דִּיָּה שְׁעָתָה? יִשְׁבָּה עַל גְּבִי מִטָּה, עַל כֶּסֶף, וְעַל סִפְסָל, וְנִתְעַסְקָה בְּטְהוֹרוֹת, וְשִׁמְשָׂה אֶת בֵּיתָהּ, וּפְרָשָׂה וְרֵאָתָה - הֵיא טְמָאָה וְהֵן טְהוֹרוֹת:

ג. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר: אֲרַבַּע נְשִׂימ דִּין שְׁעָתָן, בְּתוּלָה, מְעַבְרַת, מְנִיקָה, וּזְקָנָה. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: אֲנִי לֹא שְׁמַעְתִּי אֲלֵא בְּתוּלָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֲלִיעֶזֶר: אֵין אֲוִמְרִים לְמִי שְׂלֵא רְאָה אֶת הַחֲדָשׁ - יָבֵא וְיַעֲד, אֲלֵא לְמִי שְׂרָאָה. אֶתָּה לֹא שְׁמַעְתָּ, וְאֲנִי שְׁמַעְתִּי. אֶתָּה שְׁמַעְתָּ אַחַת, וְאֲנִי שְׁמַעְתִּי אַרְבַּע. כֹּל יָמֵי שְׁל רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, הָיוּ הָעַם נוֹהֲגִין כְּדְבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אַחַר שָׁמַת רַבִּי אֲלִיעֶזֶר, הַחֲזִיר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת הַדְּבָר לְיוֹשְׁנָה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר. וְהִלְכָה כְּרַבִּי אֲלִיעֶזֶר:

ד. וְאִיזוֹ הֵיא בְּתוּלָה? כֹּל שְׂלֵא רֵאָתָה דָם מִימִיָּה. וְאָף עַל פִּי שְׁנִשְׂאָת וְהִיוּ לָהּ בְּנִים, אֲנִי קוֹרָא אוֹתָהּ 'בְּתוּלָה' עַד שֶׁתִּרְאָה רֵאִיָּה רֵאִשׁוּנָה. הָרִי, לֹא אָמְרוּ בְּתוּלָה לְבְּתוּלָה אֲלֵא לְדָמִים:

אִיזוֹ הֵיא מְעַבְרַת? מִשִּׁינְדַע עֲבָרָה. וְכַמָּה הֵיא הַכְּרַת הָעֶבֶר? סוּמְכּוּס מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר אָמַר: שְׁלִשָּׁה חֲדָשִׁים, שְׁנַאָמֵר (בְּרֵאשִׁית לַח, כד): "וַיְהִי כַּמְּשָׁלֶשׁ חֲדָשִׁים". הֵיתָה בְּחֻזְקַת מְעַבְרַת וְרֵאָתָה, וְאַחַר כֵּךְ הִפְלִיָּה דְבָר שְׂאִינּוּ וְלָד - דִּיָּה שְׁעָתָה. וְאָף עַל פִּי שְׂאִין רֵאִיָּה לְדָבָר, זָכַר לְדָבָר (שְׁעִיָּה כו, יח): "הָרִינוּ חֲלֹנּוּ כְּמוֹ יִלְדֵנוּ רֹחַ":

ה. תִּינוּקַת שְׂלֵא הִגִּיעַ זְמַנָּה לְרֵאוֹת וְרֵאָתָה, רֵאִיָּה רֵאִשׁוּנָה - דִּיָּה שְׁעָתָה. שְׁנִיָּה - דִּיָּה שְׁעָתָה. שְׁלִישִׁית - הָרִי הֵיא כְּכֹל הַנְּשִׂימ וּמִטְמָאָה מֵעַת לַעַת וּמִפְקִידָה לַפְּקִידָה. הַפְּסִיקָה שְׁלֵשׁ עֹנוֹת וְרֵאָתָה - דִּיָּה שְׁעָתָה.

אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, סֵלַק רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנְס אֶת רַבִּי טְרַפּוֹן, סֵלַק רַבִּי עֲקִיבָא אֶת רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי, אַחַר זְמַן מְצָא לוֹ תְּשׁוּבָה אָמַר לוֹ: מַה אֲנִי לַחֲזוֹר? אָמַר לוֹ: לֹא לְכֹל אָדָם אֲלֵא לָךְ, שְׂאָתָה הוּא יוֹסִי הַגְּלִילִי. אָמַר לוֹ: הָרִי הוּא אָמַר (בַּמְדָּבָר יט, ט): "וְהֵיתָה לַעֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְת לְמִי נְדָה חֲטָאת הֵיא", כְּשֶׁהֵם שְׁמוּרִים לְמִי נְדָה וְלֹא כְּשִׁשְׁתַּתְּן פְּרָה זו, הֵיא מַעֲשֶׂה וְנִמְנּוּ עֲלֶיהָ שְׁנַיִם וּשְׁלִשִׁים זְקָנִים בְּלָד וְטְהוּרוּהוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה קָרָא רַבִּי טְרַפּוֹן הַמְּקָרָא הַזֶּה (דְּנִיָּאל ח, ד-ז): "רֵאִיתִי אֶת הָאֵיל מְנַגַּח יָמָה וְצַפּוֹנָה וְנִגְבָּה וְכָל חַיּוֹת לֹא יַעֲמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מִצִּיל מִיָּדוֹ וְעִשָּׂה כְּרָצֵנוּ וְהַגְּדִיל" - זֶה רַבִּי עֲקִיבָא. "וְאֲנִי הֵייתִי מִבְּיָן וְהִנֵּה צָפִיר הַעֲזִים בָּא מִן הַמַּעֲרֹב עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ וְאֵין נוֹגַע בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קָרַן חֲזוֹת בֵּין עֵינָיו" - זֶה רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי וְתְּשׁוּבָתוֹ. "וְיָבֵא עַד הָאֵיל בַּעַל הַקְּרָנִים אֲשֶׁר רֵאִיתִי עֲמַד לְפָנָי הָאֲבָל וְיָרַץ אֵלָיו בְּחֻמַּת כַּחוֹ". וְרֵאִיתִיו מְגִיעַ אֲצֵל הָאֵיל וְיַתְמָרְמַר אֵלָיו וַיִּךְ אֶת הָאֵיל וַיִּשְׁבֵּר אֶת שְׁתֵּי קְרָנָיו" - זֶה תְּשׁוּבַת רַבִּי עֲקִיבָא וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנְס. וְלֹא הָיָה כַח בְּאֵיל לַעֲמַד לְפָנָיו וַיִּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמַסְהוּ - זֶה רַבִּי עֲקִיבָא. וְלֹא הָיָה מִצִּיל לְאֵיל מִיָּדוֹ - אֵלוֹ שְׁנַיִם וּשְׁלִשִׁים זְקָנִים שְׁטְהוּרוּהוּ:

מִסְכַּת נְדָה פְּרָק רֵאִשׁוֹן

א. כִּיצַד מֵעַת לַעַת מִמַּעֲטַת עַל יַד מִפְקִידָה לַפְּקִידָה? בְּדָקָה עֲצָמָה בְּאֶחָד בְּשִׁבְתָּ וּמִצָּאת טְהוּרוּהָ, וַיִּשְׁבָּה לָהּ יוֹם שְׁנַיִם וַיּוֹם שְׁלִישִׁי וְלֹא בְּדָקָה, וּבְרַבִּיעִי בְּדָקָה וּמִצָּאת טְמָאָה - הָרִי זו אֵינָה מִטְמָאָה מִפְקִידָה לַפְּקִידָה אֲלֵא מֵעַת לַעַת. וְכִיצַד מִפְקִידָה לַפְּקִידָה מִמַּעֲטַת עַל יַד מֵעַת לַעַת? בְּדָקָה עֲצָמָה בְּשָׁעָה רֵאִשׁוּנָה וּמִצָּאת טְהוּרוּהָ, וַיִּשְׁבָּה לָהּ שְׁנִיָּה וּשְׁלִישִׁית וְלֹא בְּדָקָה, וּבְרַבִּיעִית בְּדָקָה וּמִצָּאת טְמָאָה, אֵין אֲוִמְרִים: 'תְּטַמָּא מֵעַת לַעַת', אֲלֵא מִפְקִידָה לַפְּקִידָה. וְזוֹ הֵיא שְׂאִמְרוֹ: 'מִפְקִידָה לַפְּקִידָה מִמַּעֲטַת עַל יַד מֵעַת לַעַת':

אומרים: שמונה עשר חדש. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לדברי האומר עשרים וארבעה חדש - מתרת לנשא [בעשרים ואחד חדש]. לדברי האומר שמונה עשר חדש - מתרת להנשא לחמשה עשר חדש, שאין החלב נעכר אלא לאחר שלשה חדשים:

ב. תינוק יונק והולך עשרים וארבע חדש. מכאן ואילך כיונק שקץ; דברי רבי אליעזר. ורבי יהושע אומר: תינוק יונק והולך אפלו בן חמש שנים. פרש וחזר אחר עשרים וארבעה חדש שלשה ימים, ומתוך בוריו - הרי הוא כיונק שקץ:

ג. חיבת אשה בטפול בנה כל עשרים וארבעה חדש. אחד בנה ואחד שנתן לה בן להניק. האשה שנתן לה בן להניק, לא תעשה עמו מלאכה ולא תניק עמו תינוק אחר. תינוק המכיר את אמו - אין נותנין אותו למינקת אחרת, מפני סכנת נפשות. יונק תינוק מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה, ואין חוששין כיונק שקץ. ולא יאכילנה גבלות וטרפות שקצים ורמשים. ומכלן הוא יונק ואפלו בשבת. ואם היתה גדול - אסור. אבא שאול אומר: יונקין היינו מבהמה טהורה ביום טוב:

ד. שלש נשים משמשות במוך: קטנה, מעברת, ומניקה. קטנה - שמא תתעבר וישמא תמות. מעברת - שמא תעשה עברה סנדל. ומינקת - שמא תגמל את בנה. ואי זו היא קטנה? מבת אחת עשרה שנה ויום אחד ועד בת שתיים עשרה שנה ויום אחד. פחות מכך ויתר על כן, משמשת כדרכה ואינו חוששת; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת וה' משמר על ידה, שנאמר (תהלים קטז, ו): "שמר פתאים ה'":

ה. רבי אליעזר אומר: כל עשרים וארבעה חדש - דש מבפנים וזורה מבחוץ. אמרו לו: הללו אינו אלא מעשה ער ואונן: לא ישא אדם מעברת חבירו ומינקת חבירו משום

ועוד הפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. ועוד הפסיקה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. וכשהגיע זמנה לראות וראתה, פעם ראשונה - דיה שעתה. שניה - מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. הפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. ואימתי הגיע זמנה לראות? משתביא שתי שערות. אמר רבי אליעזר: מעשה בריכה אחת בהיתלו, שהפסיקה שלש עונות, וכא המעשה לפני חכמים, ואמרו: דיה שעתה. אמרו לו: הוראת שעה היתה:

ו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: מעברת ומניקה - אין דיה שעתה, עד שעברו עליה שלש עונות, וימי עברה מצטרפין לתוך ימי מנקתה. וקנה שהפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לא שכוננה (שעת וסותה), אלא שפחתה או שהותירה:

ז. ארבע נשים שאמרו 'דין שעתי' (כיצד?) - ראתה כתם ואחר כך ראתה דם - דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות בין ראיה לראיה ולא ראתה, ואחר כך ראתה - דיה שעתה. הפסיקה דם טהר ולא ראתה, ואחר כך ראתה - דיה שעתה:

מסכת נדה פרק שני

א. מניקה שמת לה בנה בתוך עשרים וארבעה חדש - מטמאה מעת לעת, לפיכך אם מנקתו והולכת, אפלו ארבע וחמש שנים - דיה שעתי; דברי רבי מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: דיה שעתי כל עשרים וארבעה חדש, לפיכך אם מנקתה והולכת אפלו ארבע וחמש שנים - אין לה אלא עשרים וארבעה חדש: מניקה שמת בעלה - הרי זו לא תארוס ולא תנשא עד שיהיו לה עשרים וארבעה חדש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שמונה עשר חדש. רבי יונתן בן יוסף אומר, בית שמאי אומרים: עשרים וארבעה חדש. ובית הלל

שְׁנַאָמֵר (מְשָׁלִי כג, י'): "אל תסג גבול עולם ובשדי יתומים אל תבא":

ו. כל היד המרבה בנשים לבדוק - הרי זו משבחת. ובאנשים - תקצץ. רבי מאיר אומר: יד לאמה - תקצץ ידו על טבורו. אמרו לו: הרי כרסו נבקעת! אמר להם: אף אני לא נתכונתי אלא לכך. משלו משל, למה הדבר דומה? לנותן אצבע בעין, כל זמן שהוא דוחק הרבה - מוציא דמעה. במה דברים אמורים? בשכבת זרע, אבל לזיבה, כל היד המרבה לבדוק - הרי זו משבחת:

ז. שוטה, מטבילין אותו ומאכילין אותו לתרומה לערב, ומשמרין אותו שלא יישן. ואם ישן ועמד - טמא מיד. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר: עושין לו כיס של עור, ומלבישים אותו ובודקין אותו לתוכו, ואם נמצא בתוכו שכבת זרע - טמא. ואם לאו - טהור. אמרו לו: נמצאת מבריח מן הספק ומביא אותו לידי ודאי, מפני שבא לידי חמום. אמר להם: ואם לדבריכם, שוטה אין לו תקנה! אמרו לו: לדברינו, ישן - טמא, לא ישן - טהור. לדבריה, שמא יראה טפה כחרדל ותבלע בכיס:

מִסְכַּת נְדָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. כל הנשים - כתמן מטמא למפרע. ונשים שאמרו דין שעטן - כתמן מטמא למפרע, חוץ מקטנה שלא הגיע זמנה לראות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל הנשים שאמרו דין שעטן - כתמן כראיתן. וקטנה שהגיע זמנה לראות - יש לה כתמים. ושלא הגיע זמנה לראות - אין לה כתמים. כל אשה שיש לה וסת - כתמה מטמא למפרע, שאם תראה שלא בשעת וסתה - מטמא מעת לעת. רבי מאיר אומר: החמירו בכתם יתר מן הראיה, שהכתם מטמא למפרע, והראיה אינה מטמאה אלא מעת לעת. ראתה כתם ואחור כך ראתה דם - הרי זו חוששת משום זוב; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חוששת משום זוב. הרואה כתם, אם יש בו לחלק שלשה גריסין לשלשה ימים -

חוששת, ואם לאו - אינה חוששת. רבי יהודה בן אגרא אומר משום רבי יוסי: בין כך ובין כך הרי זו חוששת. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בן אגרא - בזמן שלא בדקה, ודברי חכמים - בזמן שבדקה. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר: בין כך ובין כך אינה חוששת. אם תולה כתמה באחרות, דין הוא שתתלה כתמה בעצמה:

ב. פעמים שהכתמים מביאין את האשה לידי זיבה. כיצד? לבשה שלש חלוקות הבדוקות לה בשלשה ימים, ומצאה עליהם כתם, או שראתה שני ימים וחלוק אחת - טמאה.

ג. איזה שעור וסת? משלו משל, למה הדבר דומה? לעד ושמש שהיו נתונין בצד המשקוף, כיון שיצא השמש ונכנס העד מיד - זהו שעור וסת. הרי וסת שאמרנו, לקניח ולא לבדיקה. איזה אחר זמן? פרש רבי אליעזר בר צדוק: כדי שתושיט ידה לתחת הכר או תחת הכסת, ותטל העד ותבדק בו. ודבר זה שאל רבי צדוק לפני חכמים באושא, איזה אחר זמן? אמרו לו: לא שמענו. אמר להם: כך פרשו חכמים ביבנה: לא ששהתה כדי שתטרד מן המטה ותדיח את פניה, תוך זמן הוא זה, וטמאין מספק, ופטורין מן הקרבן, וחיבין באשם תלוי. ששהתה כדי שתטרד מן המטה ותדיח את פניה - אחר זמן הוא זה. וכן כששהתה מעת לעת ומפקידה לפקידה, בועלה מטמא משום מגע ואינו מטמא משום בועל. רבי עקיבא אומר: אף מטמא משום בועל. רבי יהודה בנו של רבי יוחנן בן זכאי אומר: בועלה נכנס להיכל ומקטירי קטרת. כל אשה שיש לה וסת, ומעברת ומניקה, וכל הנשים שאמרו דין שעטן - בועלה טהור. במה דברים אמורים? בזמן שהניחה בחזקת טהורה, אבל הניחה טמאה - עד שתאמר: טהורה אני לו:

ד. דם הנמצא בפרוזדור - שורפין עליו את התרומה, וחיבין על טמאת מקדש וקדשיו. והיוצא מן החדר, אם ידוע שהוא דם מכה

- טְהוּר. סִפְק דַּם חֲדָר, סִפְק דַּם הַמִּכָּה - טְמֵא. רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: דַּם הַיּוֹצֵא מִן הַחֲדָר, אֵף עַל פִּי שְׂבִיּוֹעַ שְׁדַם הַמִּכָּה - טְמֵא. וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: דַּם הַמִּכָּה - טְהוּר. נִמְצְאָתָא אוֹמֵר: שְׁלֵשָׁה סִפְקוֹת בְּאַשָּׁה. בְּבִשְׂרָה, סִפְק טְהוּר סִפְק טְמֵא - טְמֵא. עַל חֲלוּקָה, סִפְק טְהוּר סִפְק טְמֵא - טְהוּר. בְּמַגְעוֹת וּבְהִיסְטוֹת - הוֹלְכִין אַחַר הָרֵב:

חֲכָמִים לְרוֹפְאִים, וְאָמְרוּ: יֵשׁ לָהּ מִכָּה מִבְּפָנִים, לְפִיכָּךְ מִפְּלֵת כְּמִין קַלְפוֹת אֲדָמוֹת - תִּטֵּיל לְמִים. וְאִם נִמּוּחוּ - טְמֵאָה. שׁוֹב מַעֲשֵׂה בְּאַשָּׁה אַחַת שֶׁהִיְתָה מִפְּלֵת כְּמִין שְׁעָרוֹת אֲדָמוֹת, וּבָאוּ וְשָׂאלוּ אֶת רַבִּי צְדוּק, וְהֵלֵךְ רַבִּי צְדוּק וְשָׂאל לְחֲכָמִים, וְשִׁלְחוּ חֲכָמִים לְרוֹפְאִים, וְאָמְרוּ: שׁוּמָא יֵשׁ בְּמַעֲיָה, לְפִיכָּךְ הִיְתָה מִפְּלֵת כְּמִין שְׁעָרוֹת אֲדָמוֹת - תִּטֵּיל לְמִים. אִם נִמּוּחוּ - טְמֵאָה:

ה. שְׁחוֹר פְּחַרְתָּ, עֲמוּק מִכָּאֵן - טְמֵא. דִּיהָ מִכָּאֵן, אֶפְלוּ כְּכֹחַל - טְהוּר. לֹא מִתְחַלֵּת בְּרִיתוֹ הוּא מִשְׁחִיר, אֲלֵא מִשְׁנַעֲקָר הוּא מִשְׁחִיר. לְמָה זֶה דּוּמָה? לְדַם הַמִּכָּה, מִשְׁנַעֲקָר הוּא מִשְׁחִיר. קָרַן כְּרֹכּוּם כְּפָרוּר שֵׁשׁ בּוּ, כְּעֵלְיוֹן וְלֹא כַתְּחַתּוֹן, כִּלְח וְלֹא כִּיבֵשׁ. וְכֵלֶן אֵין רוֹאִין אוֹתָן אֲלֵא בֵין חֲמָה לְצֵל. כְּמִימֵי אֲדָמָה כִּיצַד? מְבִיא אֲדָמָה מִבְּקַעַת בֵּית כָּרֶם וּמְצִיף עָלָיו מִים; וְדַבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מִבְּקַעַת סַכְנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִבְּקַעַת יוֹטְבַת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָא: אֵף שֶׁל בְּקַעַת גְּנוֹסֵר וְכִיּוֹצֵא בָהֶן. וּמִשְׁעָרִין אוֹתָן עֲכוּרִים וְאֵין מִשְׁעָרִין אוֹתָן צְלוּלִים. צֵלְלוּ - לֹא יַחֲזִיר וְיַעֲכֹרֶם שְׁנִיִּים. וְאֵין שְׁעוֹר לְמִים, שְׁאֵין שְׁעוֹר לְעֶפֶר. שְׁנֵי חֲלָקֵי מִים וְאֶחָד יֵין, מִן יֵין הַשְּׂרוּנִי, וְדוּמָה לְכַרְמְלִי, חֵי וְלֹא מְזוּג, חֲדָשׁ וְלֹא יֵשׁ:

ב. הַמִּפְּלֵת כְּמִין בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף - טְמֵאָה לִידָה; דַּבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: עַד שֶׁיְהִיָּה בּוּ מְצוּרַת אָדָם. אָמַר רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: נִרְאִין דַּבְּרֵי רַבִּי מֵאִיר - בְּבִהֵמָה, מִפְּנֵי שְׂגִלְגָלִי עֵינוֹ שֶׁל בְּהֵמָה דּוּמִין לְגִלְגָּלִי עֵינָיו שֶׁל אָדָם, וְנִרְאִין דַּבְּרֵי חֲכָמִים בְּעוֹפּוֹת, שְׁאֵין בּוּ מְצוּרַת אָדָם. מַעֲשֵׂה בְּאַשָּׁה אַחַת בְּצִידוֹן שֶׁהִפִּילָה דָמוֹת עוֹרֵב שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וּבָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: כָּל שְׁאֵין בּוּ מְצוּרַת אָדָם - אֵינוֹ וֹלָד:

מִסְכַּת נִדְהָ פָּרָק רַבִּיעִי

א. הַמִּפְּלֵת חֲתִיקָה, סוּמְכוּס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר, וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיא אוֹמֵר כְּדַבְּרֵיו: קוֹרְעִין אוֹתָהּ, אִם יֵשׁ בְּתוֹכָהּ דָּם - הָרִי זֶה נִדְהָ, וְאִם לֹא - אֵינָהּ נִדְהָ. הַמִּפְּלֵת כְּמִין קַלְפָּה, כְּמִין שְׁעָרָה, כְּמִין עֶפֶר, כְּמִין יִבְחוּשִׁים אֲדָמִים - תִּטֵּיל לְמִים וּבְפוּשְׁרִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִמַּעַכּוּ בּוֹרֵק עַל הַצִּפְרוֹן, אִם נִמּוּחַ - הָרִי זֶה נִדְהָ, וְאִם לֹא - אֵינָהּ נִדְהָ. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר בְּרַבִּי צְדוּק: שְׁנֵי דַבְּרִים הֶעֱלָה אָבָא מִטְּבַעִין לִיבְנָה. מַעֲשֵׂה בְּאַשָּׁה אַחַת שֶׁהִיְתָה מִפְּלֵת כְּמִין קַלְפוֹת אֲדָמוֹת, וּבָאוּ וְשָׂאלוּ אֶת רַבִּי צְדוּק, וְהֵלֵךְ רַבִּי צְדוּק וְשָׂאל לְחֲכָמִים, וְשִׁלְחוּ

ג. צוֹרַת פָּנִים שְׁאָמְרוּ, אֶחָד מִכָּל צוֹרַת פָּנִים חוּץ מֵאֲזוּנִים. וְסַנְדֵּל שְׁאָמְרוּ, דּוּמָה לְדָג שְׂבִיָּים, מִתְחַלְתּוֹ וֹלָד הוּא, אֲלֵא שְׁנַרְצָף. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: דּוּמָה לְלִשׁוֹן שֶׁל שׁוֹר הַגְּדוֹל. וְלָמָּה אָמְרוּ סַנְדֵּל? וְהֵלֵא אֵין סַנְדֵּל שְׁאֵין עִמוֹ וֹלָד! אֲלֵא שְׁמָא תְּפִיל עִמוֹ זָכַר וְתֵהָא מְקַלְקֵלַת לְנִקְבָּהּ. אוּ שְׁאִם תְּפִיל שְׁנִיָּהֶם, אֶחָד לְפָנֵי שְׂקִיעַת הַחֲמָה, וְאֶחָד לְאַחַר שְׂקִיעַת הַחֲמָה, מוֹנֵה תְּחִלַּת לִידָה לְרֵאשׁוֹן וְסוּף לִידָה לְאַחֲרוֹן; שְׁלִיא שְׁאָמְרוּ, תְּחִלְתָּהּ כְּחוּט הָעֶרֶב וְסוּפָהּ כְּתוֹרָמוֹס וְחִלוּלָהּ כְּחִצּוֹצֶרֶת. וְאֵין שְׁלִיא פְחוּתָהּ מִטְּפָח. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: דּוּמָה לְקַרְקֶבֶן שֶׁל תְּרַנְגוּל. וְלֹא אָמְרוּ שְׁלִיא וֹלָד אֲלֵא שְׁאֵין שְׁלִיא בְּלֹא וֹלָד:

ד. הַטְּבוּר - חֲבוּר בְּאָדָם עַד טְפַח לִיטְמָא וְלִיטְמָא. אֲבָל בְּבִהֵמָה - אֵינוֹ חֲבוּר. עוֹר הַבָּא כְּנִגְדַּ פָּנָיו שֶׁל אָדָם, בֵּין חֵי בֵין מֵת - הָרִי זֶה טְהוּר וּמִתָּר בְּהִנְאָה. וְאֵיזוֹ שְׁפִיר מְרָקֶם? אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: תְּחִלַּת בְּרִיתוֹ מֵרָאשׁוּ, שְׁתֵּי עֵינָיו כְּשֵׁתֵי טְפִין שֶׁל זְבוּב. שְׁנֵי חוּטְמֵיו כְּשְׁנֵי טְפִין שֶׁל זְבוּב. פִּיו מִתּוֹחַ כְּשַׁעוּרָה

שְׁמוֹנִים וְאַחַד - תְּהֵא מְקַלְקֵלַת עַד יוֹם שְׁמוֹנִים וְשְׁמוֹנֶה. אָמַר רַבִּי יִשְׁמַעֲלֵל: מַעֲשֵׂה בְּקִלְפֻטְרָא מְלַכְתָּ אֶלְכְּסִנְדְרִית, שֶׁהִבִּיאָה שְׁפָחוֹתֶיהָ שְׁנַתְחִיבוּ מִיָּתֶה לְמַלְךְ, וּקְרַעְתָּן, וְנִמְצָא הַזְכָּר נִגְמַר לְאַרְבָּעִים וְאַחַד, וְנִקְבְּה לְשְׁמוֹנִים וְאַחַד. אָמְרוּ לוֹ: אֵינן מְבִיאִין רֵאֵיהָ מִכָּאן. וּמַהִיכֵן מְבִיאִין רֵאֵיהָ? מִי שְׁנִכְנְסָה אֶצֶל בַּעֲלָה וּמַת בַּעֲלָה מִיָּד, אוֹ שָׂבָא בַּעֲלָה מִמְדִּינַת הַיָּם, וּמַת מִיָּד:

מִסְכַּת גְּדָה פְּרָק חֲמִישִׁי

א. בְּנוֹת כּוֹתֵים - נְדוּת מְעִרְסֵתָן. וְהַכּוֹתֵים - מְטַמְּאִים מִשְׁכָּב תַּחְתּוֹן כְּעִלְיוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהֵן בּוֹעֲלֵי נְדוּת, וְהֵן יוֹשְׁבוֹת עַל כָּל דָּם וְדָם. יוֹם שֶׁהִיא פּוֹסְקַת בּוֹ סוֹפְרַת בְּתוֹךְ שְׁבָעָה. בְּנוֹת הַצְּדוֹקִין, בְּזִמְנֵי שְׁנוֹהֲגוֹת לְלַכְתָּ בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶן - הָרִי הֵן כְּכוֹתִיּוֹת. פָּרְשׁוּ לְדַרְכֵי יִשְׂרָאֵל - הָרִי הֵן כִּי־יִשְׂרָאֵלִיּוֹת. מַעֲשֵׂה בְּצְדוֹקִי אֶחָד, שֶׁסָּח עִם כֶּהֵן גְּדוֹל, וְנִתְּזָה צְנוּרָה מִפְּנֵי וּנְפִלָה עַל בְּגָדָיו, בָּא כֶּהֵן גְּדוֹל וְשָׂאֵל אֶת אִשְׁתּוֹ וְאָמְרָה לוֹ: אַף עַל פִּי שְׁאֲנוּ נְשֵׁי צְדוֹקוֹת - כִּלְּן נִשְׂאֵלוֹת לְחַכְמִים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אָנוּ בְּקִיאִין בְּצְדוֹקוֹת יוֹתֵר מִן הַכֹּל, שֶׁכִּלְּן נִשְׂאֵלוֹת לְחַכְמִים חוּץ מִן אַחַת הֵיחָד שֶׁלֹּא הִרְאָתָה לְחַכְמִים, וּמַתָּה:

ב. בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְפָרְקָן - הָרִי הֵן בְּחֻזְקַת טְהָרָה, וְאֵינן הִנְשִׂים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן. וּמִשֶּׁהִגִּיעוּ לְפָרְקָן - הָרִי הֵן בְּחֻזְקַת טְמֵאוֹת, וְהִנְשִׂים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: אַף מִשֶּׁהִגִּיעוּ, אֵינן הִנְשִׂים בּוֹדְקוֹת אוֹתָן, שֶׁמָּא יִקְלַקְלוּ בִּידֵיהֶן, אֲלֵא סְכוּת אוֹתָן שְׁמֵן מִבְּפָנִים וּמִקְנָחוֹת אוֹתָן מִבְּחוּץ, וְהֵן נִבְדְּקוֹת מֵאֲלֵיהֶן:

ג. דָּם עוֹבְדַת כּוֹכְבִים וְדָם טְהָרָה שֶׁל מְצֻרַעַת, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: כְּדָם מִגְּפָתָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: כְּרוֹקָה וּכְמִימֵי רִגְלֶיהָ. דָּם יוֹלְדַת שֶׁלֹּא טְבִלָה - מְטַמֵּא לַח וְאֵינן מְטַמֵּא יָבֵשׁ (דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר). רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: מְטַמֵּא לַח וְיָבֵשׁ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמַר: מְקוּבְּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמְחוּמְרֵי בֵּית הַלֵּל (בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְטַמֵּא לַח וְאֵינן מְטַמֵּא יָבֵשׁ

וּגְיִיתוֹ כְּעַדְשָׁה. וְאִם הֵיחָד נִקְבְּה - גְּיִיתָה כְּשֶׁעוֹרָה לְאַרְכָּה. חֲתוּף יָדִים וְרַגְלִים אֵינן בּוֹ. וְעֲלִיו מְפָרֵשׁ בְּקַבְלָה (אֵיבּוּב י', י'): "הֵלֵא כְּחֵלֶב תַּתִּיכְנִי" וְגו'.

ה. אֵינן בּוֹדְקִין בְּמִים, מִפְּנֵי שֶׁהַמִּים עֲזִין וּמְבַעְרִין אוֹתוֹ. וְאֵינן בּוֹדְקִין אוֹתוֹ אֲלֵא בְּשִׁמּוֹן, מִפְּנֵי שֶׁהַשִּׁמּוֹן רַךְ וּמוֹצֵף. וְאֵינן רּוֹאִין אוֹתוֹ אֲלֵא בַחֲמָה. הַמְּפַלֵּת שְׁפִיר שְׁאִינוּ מְרַקֵּם, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: וְלָד. וְחַכְמִים אוֹמְרִים: אֵיננו וְלָד. וְרַבִּי יִשְׁמַעֲלֵל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמַר מִשֵּׁם אֲבִיו: קוֹרְעִין אוֹתוֹ, אִם יֵשׁ בּוֹ דָּם - הָרִי זֶה נְדָה, וְאִם יֵשׁ בּוֹ בָּשָׂר - הָרִי זֶה וְלָד:

ו. הַשְּׁלִיא בְּבֵית - הַבֵּית טְמֵא; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: הַבֵּית טְהוֹר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי מְאִיר: אֵי אַתָּה מוֹדֵה שֶׁאִם הוֹצִיאָוּהוּ בְּסִפְלָה בְּבֵית הַחִיצוֹן שֶׁהוּא טְהוֹר? אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי שֶׁבְּטִיל בַּחִיצוֹן. אָמְרוּ לוֹ: כִּשֵּׁם שֶׁבְּטִיל בַּחִיצוֹן - כֵּךְ בְּטִיל בְּפְנִימֵי. אָמַר לָהֶם: אֵיננו דוֹמֵה נְמוֹק פַּעַם אַחַת לְנְמוֹק שְׁתֵּי פַעְמִים. יֵצֵא מִחֻזְף אוֹ מִסָּרֵס - אֵיננו וְלָד. עַד שֶׁיֵּצֵא רְבוֹ - הָרִי הוּא כִּילּוֹד. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: עַד שֶׁיֵּצֵא כְּתוּקָנוֹ. וְאֵיזִהוּ רַב רֵאִשׁוֹ? רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: מִשִּׁיֵּצֵאוֹ צְדָעִיו. אֲבָא חֲנִן מִשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמַר: מִשִּׁיֵּצֵא פְדַחְתּוֹ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים מִשִּׁירָאוֹ קְרָנֵי רֵאִשׁוֹ.

ז. הַמְּפַלֵּת גּוּף שְׁאִינוּ חֲתוּף וְרֵאִשׁ שְׁאִינוּ חֲתוּף, גּוּף אָטוּם - אֵינן זֶה וְלָד. וְאֵיזִהוּ גּוּף אָטוּם? כְּדִי שֶׁיִּנְטֵל מִן הַחֵי וְיַחֲיֶה - הָרִי זֶה וְלָד. כְּדִי שֶׁיִּנְטֵל מִן הַחֵי וְיָמוּת - אֵיננו וְלָד. יָד אָטוּמָה וְרַגֵּל אָטוּמָה - אֵינן זֶה וְלָד. יָד חֲתוּכָה וְרַגֵּל חֲתוּכָה - הָרִי זֶה וְלָד, וְאֵינן חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא מְגוּף אָטוּם בָּאוֹ:

ח. הַמְּפַלֵּת, וְאֵיננו יְדוּעַ מַהוּ - תִּשְׁבַּ לְזָכָר וְלִנְקָבָה וְלִנְדָה. וְלָמָּה אָמְרוּ לְזָכָר? שֶׁאִם תִּרְאֶה יוֹם שְׁלִשִׁים וְאַרְבָּעָה, וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם אַרְבָּעִים וְאַחַד - תְּהֵא מְקַלְקֵלַת עַד יוֹם אַרְבָּעִים וְשְׁמוֹנֶה. וְכֵן לְנִקְבָה, שֶׁאִם תִּרְאֶה יוֹם שְׁבָעִים וְאַרְבָּעָה וְתַחֲזוֹר וְתִרְאֶה יוֹם

ובית הלל אומרים מטמא לח ויבש). אמרו בית הלל לבית שמאי: אי אתם מודים (בגדה) שאם הגיעה זמנה לטבל ולא טבלה, וראתה דם שהיא טמאה. אמרו להם בית שמאי לבית הלל: לא! אם אמרתם בגדה שאפלו טבלה וראתה - טמאה, תאמר ביולדת שאם טבלה וראתה - שהיא טהורה. אמרו להם: יולדת בזוב תוכיח, שאם טבלה וראתה לאחר ימי ספירה - טהורה, לא טבלה וראתה - טמאה. אמרו להן בית שמאי: הוא הדין והוא התשובה, יולדת בזוב, ימי לידה עולין לה לימי זיבתה:

ד. המקשה, כמה תשפה ותהא זכה? רבי אליעזר אומר: מעת לעת. והלכה כדברי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בית שמאי אומרים יומו. ובית הלל אומרים מעת לעת. המקשה בימי גדה - גדה. בימי זיבה - טהורה. קשתה יום אחד ושפתה שנים, או שקשתה שנים ושפתה יום אחד, או ששפתה וקשתה וחוזה ושפתה - הרי זו יולדת בזוב. אבל שפתה יום אחד וקשתה שנים, או ששפתה שנים וקשתה יום אחד, או שקשתה ושפתה, וחוזה וקשתה - אין זו יולדת בזוב. שופי סמוך ללידה - הרי זו יולדת בזוב. חניניה בן חכינאי משום רבי יהושע אומר: כל שחל קשוי שלה ביום שלישי שלה, אפלו כל היום פלה בשפי - אין זו יולדת בזוב: כמה היא קשויה ויהא תלוי בולד? אפלו ארבעים וחמשים יום; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: דיה חדשה. כיצד? קשתה שנים מן השמיני ואחד מן התשיעי, אפלו בתחלת תשיעי ילדה - הרי זו יולדת בזוב. אבל יום אחד בשמיני ושנים בתשיעי, אפלו בסוף תשיעי ילדה - אין זו יולדת בזוב. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: ארבעה עשר כיוולדת נקבה. לפיכך אם קשתה שבועה עשר יום - שלשה הראשונים ראויין לזיבה, והרי היא יולדת בזוב:

ה. יש מקשה עשרים וחמשה יום, ואינה זכה. כיצד? שנים בלא עת, ושבעה גדה,

ושנים לאחר גדה, וארבעה עשר של קשוי. אבל אי אפשר שתקשה עשרים וששה יום במקום שאינו ולד, ולא היא יולדת בזוב. יש רואה מאה ימים ואינה זכה. כיצד? שנים בלא עת, ושבעה גדה, ושנים לאחר גדה, ושמונים של נקבה, ושבעה גדה, ושנים שלאחר גדה. רבי מאיר אומר: מאה וחמשים. שנים בלא עת, ושבעה גדה, ושנים שלאחר גדה, וחמשים של קשוי, ושמונים של נקבה, ושבעה גדה, ושנים של אחר גדה. אמרו לו: אם פן יש מקשה כל ימיה ולא תהא זכה בהן. אמר להם: אין קשוי לנפלים. היתה בחזקת מעברת וקשתה שלשה ימים זה אחר זה - אסורה לבייתה ואסורה לאכול בתרומה. קשתה ואחר כך הפילה דבר שאינו ולד - הרי זו יולדת בזוב. המקשה שלשה ימים ויצא הולד דרך דופןה - הרי זו יולדת בזוב. רבי שמעון אומר: אין זו יולדת בזוב. ודם היוצא משם - טמא. רבי שמעון מטהר:

ו. הפולטת שכבת זרע מבפנים - טמאה. רבי שמעון אומר: דיה כבועלה, מה בועלה אינו מטמא מבפנים ככחויץ, אף היא אינה מטמאה בפנים ככחויץ. תינוקת בת יום אחד - לגדה. אמר רבי יוסי: מעשה בעין בול והטבילוה קדם לאמה. בת שלש שנים מתקדשת בכיאה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: בת שלש שנים ויום אחד. אחר זמן של בדיקות הבן והבת, אף על פי שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרגנו ולשם מי הקדשנו - נגריהם נדר הקדשן הקדש. מעשה ברבי חנינאי, שהדירו אביו בנזיר, והביאו אביו לפני רבן גמליאל, והיה רבן גמליאל בודקו אם בא לכלל הסימנין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אם בא לכלל עונות נדרים. אמר רבי: אל תצטער, אם ברשות אבא אני - הרי רשות אבא עלי והריני נזיר למפרע, אם ברשות עצמי אני - הריני נזיר מעכשו. עמד ונשקו על ראשו, אמר: מבטח אני בשם השמים שאין זה נפטר מן העולם עד שיורה הוראות בישראל. ולא נפטר מן העולם עד שהורה הוראות בישראל. אמר

רבי אלעזר ברבי צדוק: אני ראיתי שהיה מורה הוראות בישראל:

ז. מעשה בתינוק אחד שהקדיש קרדמו לשמים, והביאו אביו לפני רבי עקיבא, והיה רבי עקיבא בודקו, אמר לו: בני, למי הקדשת? שמא לחמה וללבנה ולכוכבים ולמזלות שהן יפין? אמר לו: לא הקדשתי אלא למי שהברזל שלו! אמר רבי עקיבא: בדוק זה ומתקן. שוב מעשה בתינוק אחד, שהיו באין עמו נכרים בספינה, ועמד עליהן נחשול, והיו זועקין לאלהיהם כענין שנאמר (יונה א, ה): "ויראו המלחים ויזעקו איש אל אלהיו". אמר להן אותו התינוק: עד מתי אתם נשטין? זעקו למי שברא הים! ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: בדוק זה ומתקן:

<p>22</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כו 26</p>	<p>עלות השחר 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א 9:22 סו"ז תפלה - מג"א 10:36 שקיעה 7:11 בבלי: שבת טז • ירושלמי: פסחים מד • תוספתא: מקואות ז נ"ך: שופטים יג-י • רמב"ם: מלווה ולווה כו</p>
<p>23</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כז 27</p>	<p>עלות השחר 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א 9:21 סו"ז תפלה - מג"א 10:35 שקיעה 7:12 בבלי: שבת יז • ירושלמי: פסחים מה • תוספתא: מקואות ח נ"ך: שופטים טו-טז • רמב"ם: מלווה ולווה כז</p>
<p>24</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כח 28</p>	<p>עלות השחר 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א 9:20 סו"ז תפלה - מג"א 10:34 שקיעה 7:13 בבלי: שבת יח • ירושלמי: פסחים מו • תוספתא: נדה א נ"ך: שופטים יז-יח • רמב"ם: טוען ונטען א</p>
<p>25</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א 9:19 סו"ז תפלה - מג"א 10:33 שקיעה 7:14 בבלי: שבת יט • ירושלמי: פסחים מז • תוספתא: נדה ב נ"ך: שופטים יט-כ • רמב"ם: טוען ונטען ב</p>
<p>26</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>א 1</p>	<p>Rosh Chodesh Nisan עלות השחר 5:36 סו"ז קר"ש - מג"א 9:19 סו"ז תפלה - מג"א 10:33 שקיעה 7:15 בבלי: שבת כ • ירושלמי: פסחים מח • תוספתא: נדה ג נ"ך: שופטים כא - שמואל א א • רמב"ם: טוען ונטען ג</p>
<p>27</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ב 2</p>	<p>עלות השחר 5:35 סו"ז קר"ש - מג"א 9:18 סו"ז תפלה - מג"א 10:32 שקיעה 7:16 בבלי: שבת כא • ירושלמי: פסחים מט • תוספתא: נדה ד נ"ך: שמואל א ב-ג • רמב"ם: טוען ונטען ד</p>
<p>28</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ג 3</p>	<p>עלות השחר 5:33 סו"ז קר"ש - מג"א 9:17 סו"ז תפלה - מג"א 10:31 שקיעה 7:17 בבלי: שבת כב • ירושלמי: פסחים נ • תוספתא: נדה ה נ"ך: שמואל א ד-ה • רמב"ם: טוען ונטען ה</p>

הדלקת הנרות 6:59 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 8:29 Shabbos Ends

די טעג פון חודש ניסן זענען טעג פון תשובה, אזוי ווי די טעג פון חודש

(יקוטי מדר"ן חלק א' סימן מ"ט)